EDGAR ALLAN POE

SCRIERI ALESE

★

EDGAR ALLAN POE

SCRIERI ALESE

POEZII

EDITURA PENTRU LITERATURĂ UNIVERSALĂ

Bucureşti, 1968

Versiune ebook: [x.x] hunyade

POEZII

CÎNTEC

Era de ziua nunţii tale,
Cînd viu se-aprinse chipul tău,
Deşi norocu-ţi zîmbea în cale,
Şi lumea, doar iubire-n jurul tău.

Şi-n ochi o slavă luminoasă
(Oricare putea fi)
Fu tot ce pe pămînt privirea-mi dureroasă
A putut - Încîntare - privi.

Poate acel foc era pudoare
- Drept asta trece-ncai –
Deşi el deşteaptă o mai cumplită-ardoare
În pieptul aceluia, vai,

Care, de ziua nunţii tale,
Văzu cum viu se-aprinse chipul tău,
Deşi norocu-ţi zîmbea în cale,
Şi lumea, doar iubire-n jurul tău.

Traducerea: *Dan Botta*

Cîntec (în original *Song*) a văzut lumina tiparului în volumul *Tamerlane and Other Poems,* Boston, 1827.

SONG

I saw thee on thy bridal day -
    When a burning blush came o'er thee,
Though happiness around thee lay,
    The world all love before thee:

And in thine eye a kindling light
    (Whatever it might be)
Was all on Earth my aching sight
    Of Loveliness could see.

That blush, perhaps, was maiden shame -
    As such it well may pass -
Though its glow hath raised a fiercer flame
    In the breast of him, alas!

Who saw thee on that bridal day,
    When that deep blush would come o'er thee,
Though happiness around thee lay,
    The world all love before thee.

DUHURILE MORŢILOR

I

Sufletul singur va fi stînd
Sub recea piatra de mormînt;
Şi nimeni, între mulţi nu va
Să ispitească taina ta.

II

Stai molcum în singurătate,
Căci nu eşti părăsit; doar ale
Morţilor ce-au fost toate
Cu tine-n timpul vieţii tale,
Sînt lîngă tine şi vor face
Asupra-ţi umbră. Fii pe pace!

III

Noaptea, clară, acum, se va cerni,
Stelele-n jur nu vor privi
Din tronurile lor din slavă
Cu nădejde-n lumina lor suavă,
Ci roşiile lor goluri orbitale
Părea-vor slăbiciunii tale
O febră şi-o arsură vie
Ca să te ardă-n veşnicie.

IV

Ai gînduri, nu le poţi goni;
Vedenii, nu se vor topi.
De-acum din recii tăi fiori

Nu mai trec rouă de pe flori.
Boarea - răsuflul Domnului - e lină.

V

Şi negura de pe colină,
Statornică umbră, subţire,
Un simbol e, şi-o amintire.
Atîrnă pe copacii serii
Ca un misteriu-ntre misterii.

Traducerea: *Dan Botta*

Duhurile morţilor (în original *Spirits of the Dead)* a văzut lumina tiparului în volumul *Tamerlane and Other Poems,* Boston, 1827.

SPIRITS OF THE DEAD

I

Thy soul shall find itself alone
'Mid dark thoughts of the grey tomb-stone -
Not one, of all the crowd, to pry
Into thine hour of secrecy:

II

Be silent in that solitude
    Which is not loneliness - for then
The spirits of the dead who stood
    In life before thee are again
In death around thee - and their will
Shall then overshadow thee: be still.

III

For the night - tho' clear - shall frown -
And the stars shall look not down,
From their high thrones in the Heaven,
With light like Hope to mortals given -
But their red orbs, without beam,
To thy weariness shall seem
As a burning and a fever
Which would cling to thee for ever :

IV

Now are thoughts thou shalt not banish -
Now are visions ne'er to vanish -
From thy spirit shall they pass

No more - like dew-drop from the grass:

V

The breeze - the breath of God - is still -
And the mist upon the hill
Shadowy - shadowy - yet unbroken,
Is a symbol and a token -
How it hangs upon the trees,
A mystery of mysteries! -

STEAUA SERII

Era în mijlocul verii
Şi la miezul nopţii era;
Stelele-n stinse orbite
Sclipeau palide, căci luminá
Mai strălucit luna rece, de gheaţă,
Care pe Ceruri trecea,
Sus, între planetele sclave
Şi pe talazuri cu raze de nea.
Priveam cum se trece
Surîsul ei rece;
Prea rece, prea rece era pentru mine,
Apoi de o dată
Un linţoliu de vată:
Şi mă abătui de la ea spre tine
Stea trufaşă-a Serii,
Glorie a privegherii,
Spre raza ta ce mai uşor alină,
Căci rostul pe care în Ceruri îl ai
E fericirea să mi-o redai,
În noaptea înaltă, noaptea senină,
În care ştiu că mai mult noroc
E să mă scald în trufaşul tău foc,
Decît în umila, mai rece, lumină.

Traducerea: *Emil Gulian*

Steaua serii (în original *Evening Star)* a văzut lumina tiparului în volumul *Tamerlane and Other Poems,* Boston, 1827.

EVENING STAR

'T was noontide of summer,
And midtime of night,
And stars, in their orbits,
Shone pale, through the light
Of the brighter, cold moon.
'Mid planets her slaves,
Herself in the Heavens,
Her beam on the waves.
I gaz’d awhile
On her cold smile;
Too cold-too cold for me--
There passed, as a shroud,
A fleecy cloud,
And I turned away to thee,
Proud Evening Star,
In thy glory afar
And dearer thy beam shall be;
For joy to my heart
Is the proud part
Thou bearest in Heaven at night.,
And more I admire
Thy distant fire,
Than that colder, lowly light.

UN VIS ÎNTR-UN VIS

Te sărut pe frunte-acum
Şi plecînd pe lungul drum,
Îngăduie-mi a-ţi spune cum
C-aveai dreptate cînd ai zis
Că zilele-mi au fost un vis;
Oricum nădejdea mea pieri,
De-ar fi-ntr-o noapte,- ori într-o zi,
În năluciri ce sînt şi nu-s,
De dus, şi-aşa, ea tot s-a dus.
Căci *toate* ce se văd şi par
Sînt un vis într-un vis doar.

Stau în viul freamăt al
Ţărmului bătut de val.
Ţin în mîna mea - tezaur -
Fire de nisip de aur.
Ce puţine! Se preling
Printre degete-n adînc,
Pe cînd plîng, pe cînd plîng.
Doamne, nu le poţi ţinea
Mai vîrtos în mîna mea?
Doamne, nu pot să le mîntui?
Le ia marea în mormîntu-i!
Căci *toate* ce se văd şi par
Sînt un vis într-un vis doar.

Traducerea: *Dan Botta*

Un vis într-un vis (în original *A Dream Within a Dream)* a văzut lumina tiparului în volumul *Tamerlane and Other Poems,* Boston, 1827.

A DREAM WITHIN A DREAM

Take this kiss upon the brow!
And, in parting from you now,
Thus much let me avow --
You are not wrong, who deem
That my days have been a dream;
Yet if hope has flown away
In a night, or in a day,
In a vision, or in none,
Is it therefore the less gone?
All that we see or seem
Is but a dream within a dream.

I stand amid the roar
Of a surf-tormented shore,
And I hold within my hand
Grains of the golden sand --
How few! yet how they creep
Through my fingers to the deep,
While I weep -- while I weep!
O God! can I not grasp
Them with a tighter clasp?
O God! can I not save
One from the pitiless wave?
Is all that we see or seem
But a dream within a dream?

UN VIS

În nălucirile nopţii sumbre.
Visam la bucuria de mult plecată,
Cînd, un vis treaz şi fără umbre
Mi-a lăsat inima sfîşiată.

Ah! ce înseamnă un vis de zi
Pentru acel al cărui ochi apleacă
Pe toate din jur raze tîrzii
Ce doar spre trecut vor să petreacă!

Cînd acest vis sfînt, acest vis sfînt,
(În timp ce toată lumea cîrtea)
A fost o lumină ce-n vaiet de vînt
Singuratec suflet călăuzea.

Prin furtună şi noapte începu să crească,
Lumina de departe pînă se ivi;
Ce putea mai pur să lucească
În a Adevărului stea de zi?

Traducerea: *Emil Gulian*

Un vis (în original *A Dream)* a văzut lumina tiparului în volumul *Tamerlane and Other Poems,* Boston, 1827.

A DREAM

In visions of the dark night
    I have dreamed of joy departed --
But a waking dreams of life and light
    Hath left me broken-hearted.

Ah! what is not a dream by day
    To him whose eyes are cast
On things around him with a ray
    Turned back upon the past?

That holy dream -- that holy dream,
    While all the world were chiding,
Hath cheered me as a lovely beam
    A lonely spirit guiding.

What though that light, thro' storm and night,
    So trembled from afar-
What could there be more purely bright
    In Truths day-star ?

„CEA MAI MÎNDRĂ ZI, CEL MAI MÎNDRU CEAS...”

Cea mai mîndră zi, cel mai mîndru ceas,
Inima-mi veştedă le-a cunoscut:
De-avînt şi de mărire visu-mi treaz,
O ştiu, a trecut!

Ce-avînt, am zis? Da ! Îmi închipui,
Dar de mult timp s-a dus pe veci!
S-a dus şi tinereţea mea, şi chipu-i;
Ci, ducă-se deci!

Şi tu, mărire, ce mai am cu tine?
Alt cuget are-acum de moştenit
Veninul ce mi l-ai turnat în vine;
Suflete-al meu, fii liniştit!

Cea mai mîndră zi, cel mai mîndru ceas
Ce mi-au fost date, le-am avut:
Şi visul de mărire, visul treaz,
O ştiu, a trecut!

Dar dacă visul meu de-avînt şi de mărire
M-ar îmbia şi-acum cu-acel amar
Ce-l îndurai *atunci,* eu ceasul peste fire
Nu l-aş petrece iar!

Căci pe aripa lui plutea ca o pulbere.

Şi cînd plecă în zboru-i, căzu de pe ea
O esenţă în stare să spulbere
Sufletul ce-l cunoştea.

Traducerea: *Dan Botta*

„Cea mai mîndră zi, cel mai mîndru ceas” (în original *„The Happiest Day, the Happiest Hour”)* a văzut lumina tiparului în volumul *Tamerlane and Other Poems,* Boston, 1827.

“THE HAPPIEST DAY”

I

The happiest day-the happiest hour
    My sear’d and blighted heart hath known,
The highest hope of pride and power,
    I feel hath flown.

II

Of power! said I? Yes! such I ween
    But they have vanished long, alas!
The visions of my youth have been
    But let them pass.

III

And pride, what have I now with thee?
    Another brow may ev'n inherit
The venom thou hast poured on me
    Be still my spirit!

IV

The happiest day-the happiest hour
    Mine eyes shall see-have ever seen
The brightest glance of pride and power
    I feet have been:

V

But were that hope of pride and power
    Now offered with the pain
Ev'n then I felt-that brightest hour
    I would not live again:

VI

For on its wing was dark alloy

And as it fluttered-fell
An essence-powerful to destroy
A soul that knew it well.

LACUL - Către ***

În floarea vîrstei mi-a fost dat
Prin lumea largă să tot bat
Un loc pe care-l îndrăgii
Cu triste apele pustii
A’ unui lac cu negre stînci.
Şi pini de strajă-n zări adînci.

Cînd noaptea-şi flutura în brume
Tristul zăbranic, peste lume
Cînd boarea sfîntă-avea s-adie
Şoptind duios o melodie,
Atunci mă deşteptam buimac
La gîndul palidului lac.

Dar gîndul nu era fior,
Ci-un vag încînt tremurător,
Pe care nu l-ar spune bine
Nici o comoară de rubine,
Nici dorul, dorul de la tine.

Moarte era-n putredul val.
Şi-n fundul său mormînt fatal
Celui ce cată alinare
Închipuirii sale-amare,
Şi ale cărui gînduri fac
Un rai din acest palid lac.

Traducerea: *Dan Botta*

Lacul - *Către* *** (în original *The Lake:* To ***) a văzut lumina tiparului în volumul *Tamerlane and Other Poems,* Boston, 1827.

THE LAKE -- TO --

In spring of youth it was my lot
To haunt of the wide earth a spot
The which I could not love the less --
So lovely was the loneliness
Of a wild lake, with black rock bound,
And the tall pines that tower'd around.

But when the Night had thrown her pall
Upon that spot, as upon all,
And the mystic wind went by
Murmuring in melody --
Then -- ah then I would awake
To the terror of the lone lake.

Yet that terror was not fright,
But a tremulous delight --
A feeling not the jewelled mine
Could teach or bribe me to define --
Nor Love -- although the Love were thine.

Death was in that poisonous wave,
And in its gulf a fitting grave
For him who thence could solace bring
To his lone imagining --
Whose solitary soul could make
An Eden of that dim lake.

SONET - Către Ştiinţă

Ştiinţă, fiică-a timpului bătrîn,
Sub ochii-ţi scrutători totul se-abate;
Smulgi inima poetului din sîn,
Vultur cu-aripi de grea realitate!

Cum să-i fii dragă? Cum să te revere,
Tu, ce nu-l laşi, în marea lui risipă,
Să caute în ceruri giuvaiere,
Deşi zbura cu-o ne'mblînzită-arípă?

Din ceru-i n-ai smuls tu, dulcea Diană?
Şi n-ai silit driada [1] de pe dealuri
Să-şi caute o stea mai diafană?

N-ai aruncat naiadele [2] din valuri,
Şi elfii [3] din poiene, şi pe mine
Din tamarinzi de vis, de sub lumine?

Traducerea: *Dan Botta*

Sonet - *Către Ştiinţă* (în original *Sonnet - To Science)* a văzut lumina tiparului în volumul *Al Aaraaf, Tamerlane and Minor Poems,* Baltimore, 1829.

---

[1] În mitologia elină, nimfă a pădurilor şi a livezilor.

[2] În mitologia elină, nimfe ale izvoarelor şi ale rîurilor.

[3] În mitologia scandinavă, genii sau divinităţi ale vîntului, ale apelor şi ale focului.

SONNET -- TO SCIENCE

Science! true daughter of Old Time thou art!
Who alterest all things with thy peering eyes.
Why preyest thou thus upon the poet's heart,
Vulture, whose wings are dull realities?
How should he love thee? or how deem thee wise,
Who wouldst not leave him in his wandering
To seek for treasure in the jewelled skies
Albeit he soared with an undaunted wing?
Hast thou not dragged Diana from her car?
And driven the Hamadryad from the wood
To seek a shelter in some happier star?
Hast thous not torn the Naiad from her flood,
The Elfin from the green grass, and from me
The summer dream beneath the tamarind tree?

ROMANŢĂ

Romanţă, ce cu drag te-nclini
Şi cînţi, lăsînd aripa lin,
Prin frunzele verzi scuturate,
Pe lacul cu ape-adumbrate,
Ca un papagal colorat
Mi-ai fost zburător familiar,
Ce *alfa-vita* m-a-nvăţat
Şi-a spune-ntîiul cuvînt clar,
Pe cînd eram prin mari păduri
Copil cu ochii prea maturi.
Eternul anilor condór
Atît mişcă tăria-n cale
Cu focul fulgerelor sale
C-a' lumii griji nu mă mai dor,
Privind la cerurile pale,
Şi cînd o mai senină clipă
Tinde pe mine-a ei arípă,
Timpul cu lira şi cu-o rimă
A mi-l petrece-ar fi risipă,
Şi pentru inima-mi o crimă,
Cînd strunele n-o întraripă.

Traducerea: *Dan Botta*

Romanţă (în original *Romance)* a văzut lumina tiparului în volumul *Al Aaraaf, Tamerlane and Minor Poems,* Baltimore, 1829.

ROMANCE

Romance, who loves to nod and sing,
With drowsy head and folded wing,
Among the green leaves as they shake
Far down within some shadowy lake,
To me a painted paroquet
Hath been - a most familiar bird -
Taught me my alphabet to say -
To lisp my very earliest word
While in the wild wood I did lie,
A child - with a most knowing eye.

Of late, eternal Condor years
So shake the very Heaven on high
With tumult as they thunder by,
I have no time for idle cares
Through gazing on the unquiet sky.
And when an hour with calmer wings
Its down upon thy spirit flings -
That little time with lyre and rhyme
To while away - forbidden things!
My heart would feel to be a crime
Unless it trembled with the strings.

PENTRU ***

Boschetele-n care văd, în vis,
Jucăuşe păsări cîntătoare,
Sînt buzele tale; melodia ta
E urzită de buzele tale uşoare...

Iată, privirile tale duse în
Cerul inimii, cad atunci dezolate,
De sus, pe spiritul meu funebru
Ca stelele pe un giulgiu-adunate.

Inima ta, inima *ta!* mă deştept şi suspin
Şi iar dorm şi visez pînă-n zorile clare
Adevăruri ce cu aur nu se pot cumpăra
Şi relele de care el e-n stare.

Traducerea: *Emil Gulian*

Pentru *** (în original *To* *** [*The bowers whereat, in dreams, I see*]) a văzut lumina tiparului în volumul *Al Aaraaf, Tamerlane and Minor Poems,* Baltimore, 1829.

TO - -

1

The bowers whereat, in dreams, I see
    The wantonest singing birds
Are lips - and all thy melody
    Of lip-begotten words -

2

Thine eyes, in Heaven of heart enshrin'd
    Then desolately fall,
O! God! on my funereal mind
    Like starlight on a pall -

3

Thy heart - thy heart! - I wake and sigh,
    And sleep to dream till day
Of truth that gold can never buy -
    Of the baubles that it may.

RÎULUI ***

În cristalul tău luminos şi clar,
Apă vagabondă şi leneşă, iată,
E stema de fulger a podoabei ce-n dar
Îţi dă cu inima neferecată,
A lui Alberto şăgalnică fată;
Îţi tremură unda mai tare cînd ea
Priveşte imaginea-i geamănă...
Atuncea înzăuatul rîu
Cu drăguţul ei seamănă;
În inima ei, ca-ntr-un val,
Chipul lui adînc stă ascuns –
Inima ei care tremură razelor
Ochilor lui care-au pătruns.

Traducerea: *Emil Gulian*

Rîului *** (în original *To the River*) a văzut lumina tiparului în volumul *Al Aaraaf, Tamerlane and Minor Poems,* Baltimore, 1829.

TO THE RIVER --

Fair river! in thy bright, clear flow
    Of crystal, wandering water,
Thou art an emblem of the glow
    Of beauty - the unhidden heart -
    The playful maziness of art
In old Alberto's daughter;

But when within thy wave she looks -
    Which glistens then, and trembles -
Why, then, the prettiest of brooks
    Her worshipper resembles;
For in my heart, as in thy stream,
    Her image deeply lies -
His heart which trembles at the beam
    Of her soul-searching eyes.

PENTRU ***

Nu-mi pasă dacă soarta mea pe pămînt
Puţin din Pămînt a avut.
Şi dacă ani de iubire s-au frînt
În ura unui minut:
Şi nici mă plîng dacă cei dezolaţi,
Dragă, sînt mai fericiţi decît mine,
Ci că *tu* suferi de soarta *mea,*
Doar un trecător prin destine.

Traducerea: *Emil Gulian*

Pentru *** (în original *To *** [„I heed not that my earthly lot”]*) a văzut lumina tiparului în volumul *Al Aaraaf, Tamerlane and Minor Poems,* Baltimore, 1829.

TO ---

I heed not that my earthly lot
    Hath-little of Earth in it--
That years of love have been forgot
    In the hatred of a minute:--
I mourn not that the desolate
    Are happier, sweet, than I,
But that you sorrow for my fate
    Who am a passer by.

TĂRÎM DE BASM

Văi negre, ape viorii.
Păduri ca norii plumburii,
Fantasme ce nu se discern
Sub lacrimi picurînd etern.
Mari lune ce cresc şi dispar
Iară şi iară şi iar,
În ale nopţii clipe line
Schimbîndu-şi locul pentru veci,
Şi sting stelarele lumine
Cu suflul feţei lor cei reci.
Şi-n timp ce miezul nopţii bate
Cea mai întunecată lună,
(Ce dintre specii cercetate
A fost găsită cea mai bună)
Se lasă jos, mai jos şi încă
Cu centrul rezemat de-o stîncă,
Ce peste munţi se-nalţă, pisc,
În timp ce uriaşu-i disc
Coboară-n falduri largi, bogate,
Peste cătune şi palate,
Oriunde-ar fi, pe fiecare,
Pe codrii mîndri şi pe mare,
Pe spirite ce trec în zbor,
Pe orice lucru-nvins de dor,
Şi le îngroapă spre hodină
În labirintu-i de lumină.
Şi-atunci, enorm, oh, ce enorm,
E sufletul cu care dorm
Cu zorii, ele se ridică,
Şi maramele lunare
Suie-n ceruri pe-o arípă
C-un avînt vijelios,

Ca... un lucru oarecare,
Sau un palid albatros.
Şi nu se mai slujesc de lună
Drept ceea-ce fusese bună,
Videlicet[1] drept cort,
(Extravagant spre acest port!)
Atomii ei, deci, se desfoaie
Într-un torent de ploaie,
Din care fluturii pământului
Ce fug la cer pe crugul vîntului
Şi se întorc în lume iar
(Făpturi în veşnică risipă!)
Ne mai aduc o mostră doar
Pe tremurata lor aripă.

Traducerea: *Dan Botta*

Tărîm de basm (în original *Fairy-Land)* a văzut lumina tiparului în volumul *Al Aaraaf, Tamerlane and Minor Poems,* Baltimore, 1829.

[1] *Adică* (în limba latină, în original).

FAIRY-LAND

Dim vales - and shadowy floods -
And cloudy-looking woods,
Whose forms we can't discover
For the tears that drip all over
Huge moons there wax and wane -
Again - again - again -
Every moment of the night -
Forever changing places -
And they put out the star-light
With the breath from their pale faces.
About twelve by the moon-dial
One, more filmy than the rest
(A kind which, upon trial,
They have found to be the best)
Comes down - still down - and down
With its centre on the crown
Of a mountain's eminence,
While its wide circumference
In easy drapery falls
Over hamlets, over halls,
Wherever they may be -
O'er the strange woods - o'er the sea -
Over spirits on the wing -
Over every drowsy thing -
And buries them up quite
In a labyrinth of light -
And then, how deep! - O, deep!
Is the passion of their sleep.
In the morning they arise,
And their moony covering
Is soaring in the skies,
With the tempests as they toss,
Like -- almost any thing -
Or a yellow Albatross.

They use that moon no more
For the same end as before -
Videlicet a tent -
Which I think extravagant:
Its atomies, however,
Into a shower dissever,
Of which those butterflies,
Of Earth, who seek the skies,
And so come down again
(Never-contented things!)
Have brought a specimen
Upon their quivering wings.

CATRE HELEN

Elena, frumuseţea ta e pentru mine
Asemenea corăbiilor niceene de-altădată,
Ce, lunecînd pe-o mare parfumată,
Duceau călătorul ostenit să-l aline
Coasta natală visată.

Căci pribegeam pe mări dezolate ca ale Sodomei,
Cînd hiacintul părului tău şi clasica ta figură,

Gloriei Greciei, splendorii Romei,
Ca unui cămin, din nou mă dădură.

Ca într-o nişă în ale ferestrelor focuri,
Dreaptă statuie mi-apăruşi înainte,
În mînă cu lampa de-agată fierbinte!
Ah, Psyché, venită din locuri
Ce sînt Ţări Sfinte!

Traducerea: *Emil Gulian*

Către Helen [în original *To Helen (Helen, thy beauty is to me)*] a văzut lumina tiparului în volumul *Poems by Edgar A. Poe*, N. Y., 1831.

TO HELEN

Helen, thy beauty is to me
    Like those Nicean barks of yore,
That gently, o'er a perfumed sea,
    The weary way-worn wanderer bore
    To his own native shore.

On desperate seas long wont to roam,
    Thy hyacinth hair, thy classic face,
Thy Naiad airs have brought me home
    To the glory that was Greece,
And the grandeur that was Rome.

Lo ! in yon brilliant window-niche
    How statue-like I me thee stand,
    The agate lamp within thy hand!
Ah, Psyche, from the regions which
    Are Holy Land !

ISRAFEL

Şi îngerul Israfel, coardele inimii căruia sînt lăute, şi care are cea mai dulce voce dintre toate creaturile Domnului.

CORANUL

În al cenurilor ospel
Stă îngerul Israfel:
„Strunele inimii lui sînt lăute”,
Nimeni nu cîntă păgîn ca el,
Stele-amăgite, încetinel,
Contenesc imnurile, se pleacă mute,
Pîndind picurarea vocii din el.

Pîlpîind pe prag
Meridiilor cunună,
Îndrăgostita Lună
Ş-a-mbujorat de drag
Ascultînd în noapte;
(Pînă şi iuţile Pleiade de lapte
Care sînt şapte
S-au oprit fără şoapte).

Spun şi ele (Corul de stele
Şi tot ce mut ascultă cu ele
Că puterea care pe Israfel îl avîntă
E doar a lirei acele
Cu care stă el şi cîntă;
A strunelor cu viaţa din ele,
Care, vrăjite, cuvîntă.

Dar îngerul calcă pe-a bolţii vecie
Unde e Dragostea zeu fără vină –

Şi Cugetarea e datorie.
Unde a Huriilor[1] calmă privire
E înmuiata cu-acea lumină
Ce adorăm în a stelelor fire.

Aşa că, desigur, tu nu-greşeşti,
Israfel, că astfel nesocoteşti
Cîntecul fără patimi şi foc;
Laurii toţi tu-i stăpîneşti,
Ce adorăm în a stelelor fire.
În veci să trăieşti cu noroc!

Extazele, toate, serale,
Răspund ciudatei lăute:
Al tău drag, a ta ură, al tău păs, a ta jale,
Dau glas înfocărilor tale;
Stelele pot să stea mute!
Da, tu ai Cerul; dar în ăst hotar
E numai o lume de bine şi-amar;
Florile noastre nu-s mai mult decît flori
Şi, umbra doar dreptei tale comori,
E lumina soarelui nostru de jar...

De eu aş locui
Unde Israfel
Şi, în locul meu, de-ar fi ei,
Poate aşa pătimaş n-ar şti
Să cînte muritoarele melodii,
În timp ce o notă cu totul de-alt fel,
Puternic, din lira-mi s-ar sui spre tării.

Traducerea: *Emil Gulian*

---

[1] Femei de-o frumuseţe fără seamăn care, potrivit Coranului, vor fi, în lumea de-apoi, răsplata musulmanilor, credincioşi.

Israfel a văzut lumina tiparului în volumul *Poems by Edgar A Poe,* N.Y., 1351.

ISRAFEL

Şi îngerul Israfel, coardele inimii căruia sînt lăute, şi care are cea mai dulce voce dintre toate creaturile Domnului.

CORANUL

În cer sălăşluieşte cel
A cărui inimă e o lăută;
Nu e-n lume menestrel
Ca seraful Israfel,
Şi stelele tremurătoare (spun basmele de el)
Îşi încetează cîntul, cătinel,
La vraja vocii sale, mute.

Înaltă-n licărire
Pe-a orelor cunună,
Îndrăgostita Lună
Roşeşte de iubire,
Ca să-l asculte, dulcea-i claritate,
(Cu repezile Pleiade
Care sînt şapte)
Fac popas în noapte.

Şi ele spun (stelarul cor
Şi alte duhuri ce se-nvîntă)
Că al lui Israfel dor
E lirei dator
Cu care el şade şi cîntă,
Tremurătorul, viu fior
De pe coarda ei sfîntă.

Dar seraful prin slavă păşeşte,

Unde gîndiri adînci sînt datorie,
Unde lubire-i ce spre Domnul creşte,
Unde ai Huriilor ochi de viorele
Sînt plini de acea armonie
Pe care-o adorăm în stele.

De-aceea tu ai cuvînt
Israfele, să dispreţuieşti
Un fără de patimă cînt;
Laurii tăi ai tăi sînt,
Bard minunat, cel mai cuminte eşti!
Să trăieşti îndelung, în descînt.

A ta exaltată răpire
În înflacăratele tale măsuri e bătută,
Amar, bucurie, ură, iubire,
La extatica-ţi lăută,
Rămîie steaua mută!
Da, cerul e-al tău, dar în vale
În lumea de amar şi de dulcoare
Floarea noastră e numai o floare.
Şi umbra desăvîrşirii tale
E pentru noi un soare.

De-aş fi şi eu astfel
În cer ca Israfel
Şi sufletul meu El de-ar fi să fie,
N-ar şti cînta cu atîta freamăt el
O muritoare melodie,
Pe cînd o notă mai puternică într-alt fel
Din lira mea ar izbucni-n tărie.

Traducerea: *Dan Botta*

ISRAFEL*

In Heaven a spirit doth dwell
    “Whose heart-strings are a lute;”
None sing so wildly well
As the angel Israfel,
And the giddy stars (so legends tell)
Ceasing their hymns, attend the spell
    Of his voice, all mute.

Tottering above
    In her highest noon
    The enamoured moon
Blushes with love,
    While, to listen, the red levin
    (With the rapid Pleiads, even,
    Which were seven,)
    Pauses in Heaven

And they say (the starry choir
    And all the listening things)
That Israfeli's fire
Is owing to that lyre
    By which he sits and sings -
The trembling living wire
    Of those unusual strings.

But the skies that angel trod,
    Where deep thoughts are a duty -
Where Love's a grown up God -
    Where the Houri glances are
Imbued with all the beauty
    Which we worship in a star.

Therefore, thou art not wrong,
    Israfeli, who despisest
An unimpassion'd song:

To thee the laurels belong
    Best bard, because the wisest!
Merrily live, and long!

The extacies above
    With thy burning measures suit -
Thy grief, thy joy, thy hate, thy love,
    With the fervor of thy lute -
    Well may the stars be mute!

Yes, Heaven is thine; but this
    Is a world of sweets and sours;
    Our flowers are merely - flowers,
And the shadow of thy perfect bliss
    Is the sunshine of ours.

If I could dwell
Where Israfel
    Hath dwelt, and he where I,
He might not sing so wildly well
    A mortal melody,
While a bolder note than this might swell
From my lyre within the sky.

** And the angel Israfel, whose heart-strings are a lut, and who has the sweetest voice of all God's creatures.*
- KORAN.

CETATEA DIN MARE

Priviţi! Moartea un tron şi-a durat
Într-o cetate din acel îndepărtat,
Singur şi întunecos Apus,
Unde cei răi şi cei buni, cei de jos, cei de sus
Odihnei de veci demult s-au supus.
Acolo turnuri, altare, palate,
(Roase de vremuri, dar neclătinate!)
Nu mai aduc cu nimic de la noi.
De jur-împrejur, într-un vast convoi,
Părăsite de vânturile diabolice,
Calme zac apele, melancolice.

Nici o rază din sacrul cer nu pătrunde
Nopţile lungi ale cetăţii din unde;
Doar transparenţa lugubrei mări
Se scurge livid peste depărtări,
Luminează turnuri şi palate regeşti
Temple ce dau babilonice veşti,
Bolţi de piatră demult părăsite
În iederă cioplită şi flori împietrite,
Atîtea şi-atîtea altare-minuni
Cu frize, sub care în văgăuni
Violeta cu viţa împletesc cununi.

Şi, posomorîte sub cer,
Apele resemnate nu se tem de mister.
Turnuri şi umbre din acelaşi caer
Par toarse, căci totul pendulează în aer
Iar, între timp, dintr-un turn trufaş
Moartea gigantic priveşte-n oraş.

Templele-acolo, cu morminte căscate,

Stau chiar la nivelul apelor damnate;
Dar nici diamantele ce stau închise
În ochii idolilor ascunşi în abise,
Nici morţii gătiţi cu vechi giuvaiere
Nu atrag apele; căci nici adiere
Nu se iveşte! Un cît de mic val
De-a lungul vastului deşert de cristal;
Nici o hulă nu spune că vîntul
Pe mări mai fericite ar atinge pămîntul
Că mai sînt pe lume şi mări uitate
De-o atît de hidoasă seninătate.

Dar iată, e o părere în aer!
Valul e o mişcare, un vaer!
Ca şi cum turnurile ar fi dat deoparte,
Încet cufundîndu-se, apele moarte,
Cu vîrfurile lor ce-au fost scoase
Din vidul cerurilor membranoase
Au valurile-acum o mai roşie faţă,
Orele respiră jos, fără viaţă,
Iar cînd, în subpămînteştile svonuri,
Oraşul se va cufunda lent, în cadenţă,
Infernul se va ridica din o mie de tronuri,
Şi-i va face o reverenţă.

Traducerea: *Emil Gulian*

Cetatea din mare (în original *The City in the Sea*) a văzut lumina tiparului în volumul *Poems by Edgar A. Poe*, N. Y., 1831.

THE CITY IN THE SEA

Lo ! Death has reared himself a throne
In a strange city lying alone
Far down within the dim West,
Wherethe good and the bad and the worst and the best
Have gone to their eternal rest.
There shrines and palaces and towers
(Time-eaten towers that tremble not!)
Resemble nothing that is ours.
Around, by lifting winds forgot,
Resignedly beneath the sky
The melancholy waters lie.

No rays from the holy heaven come down
On the long night-time of that town;
But light from out the lurid sea
Streams up the turrets silently -
Gleams up the pinnacles far and free -
Up domes - up spires - up kingly halls -
Up fanes - up Babylon-like walls -
Up shadowy long-forgotten bowers
Of scultured ivy and stone flowers -
Up many and many a marvellous shrine
Whose wreathed friezes intertwine
The viol, the violet, and the vine.
Resignedly beneath the sky
The melancholy waters lie.
So blend the turrets and shadows there
That all seem pendulous in air,
While from a proud tower in the town
Death looks gigantically down.

There open fanes and gaping graves
Yawn level with the luminous waves ;
But not the riches there that lie

In each idol's diamond eye -
Not the gaily-jewelled dead
Tempt the waters from their bed ;
For no ripples curl, alas!
Along that wilderness of glass -
No swellings tell that winds may be
Upon some far-off happier sea -
No heavings hint that winds have been
On seas less hideously serene.

But lo, a stir is in the air!
The wave - there is a movement there!
As if the towers had thrown aside,
In slightly sinking, the dull tide -
As if their tops had feebly given
A void within the filmy Heaven.
The waves have now a redder glow -
The hours are breathing faint and low -
And when, amid no earthly moans,
Down, down that town shall settle hence,
Hell, rising from a thousand thrones,
Shall do it reverence.

ADORMITA

În iuniu, miezul nopţii sună;
Mă bate-un mistic clar de lună...
Un umed, dens, de opiu abur,
Palpită-n cercul ei de aur
Şi se prelinge, pic cu pic,
Pe naltul muntelui colnic,
Şi cade-n pale muzicale
Întru universala vale.
Un rosmarin plînge pe groapă;
Un crin alunecă pe apă;
Strîngînd o negură la piept,
Ruina-n pace doarme drept;
Ca Lethe [1], iată!-ntins sub spume,
Îşi doarme lacu-n somn anume,
Şi nu le-ar da pe-o-ntreagă lume.
Dorm sferele! Cu geamul ei
Deschis spre-a’ nopţii reci scîntei,
Irene, cu destinele-i!

O, luminată doamnă, poate
Sta acest geam deschis în noapte?
Lăsîndu-se din arbori lin,
Adieri şăgalnice îţi vin,
Vrăjite stoluri, rînd pe rînd,
Trec prin odaie fluturînd,
Şi-ţi fîlfîie pologu-n zbor
Atît de viu, cu-atît fior,
Pe lîngă-nchisa pleoapă unde
Dormitul suflet ţi se-ascunde,
Că pe podea şi la perete

[1] În mitologia elină, unul dintre fluviile Infernului.

Scad şi cresc palidele spectre!
Oh, scumpă doamnă, nu ţi-e teamă?
La ce şi ce visezi? la seamă!
Pe mări venit-ai de departe,
Minune, în această parte!
Ciudată-i floarea ta! Ciudat e
Portul tău, pletele-ţi bogate,
Şi marea ta singurătate!

Ea doarme! Fie somnul său
Pe cît de lung, atît de greu!
Păzeasc-o îngerii de rău!
Palat, un altul mai sfînt fie-i,
Şi patul - al melancoliei!
Pe Domnu-l rog s-o ţie-n vis
Cu ochiul pururi nedeschis,
Pe cînd vin spectre din abis!

Iubirea-mi doarme! Somnul său
Pe cît de lung, fie de greu!
Lin umble viermii-n jurul său!
Departe,-ntr-o pădure-nvoltă,
Desfacă-se o naltă boltă,
Bolta ce-nchise-adeseori
Aripa negrilor usciori,
Biruitor, pe funerare
Steme-ale neamului său mare...
O boltă ascunsă,-ndepărtată,
Pe care-a aruncat în poartă,
Copil jucîndu-se, o piatră,
Mormînt sonor din care ea
Un sunet nu va mai putea,
De-a pururea şi-n veci, să scoată,
Înfiorată fiică-a Sorţii!
Că-n fundul lui horcăiau morţii.

Traducerea: *Dan Botta*

Adormita (în original *The Sleeper*) *a* văzut lumina tiparului în volumul *Poems by Edgar A. Poe,* N. Y., 1831.

THE SLEEPER

At midnight in the month of June,
I stand beneath the mystic moon.
An opiate vapour, dewy, dim,
Exhales from out her golden rim,
And, softly dripping, drop by drop,
Upon the quiet mountain top.
Steals drowsily and musically
Into the univeral valley.
The rosemary nods upon the grave;
The lily lolls upon the wave;
Wrapping the fog about its breast,
The ruin moulders into rest;
Looking like Lethe, see! the lake
A conscious slumber seems to take,
And would not, for the world, awake.
All Beauty sleeps! -- and lo! where lies
(Her easement open to the skies)
Irene, with her Destinies!

Oh, lady bright! can it be right --
This window open to the night?
The wanton airs, from the tree-top,
Laughingly through the lattice drop --
The bodiless airs, a wizard rout,
Flit through thy chamber in and out,
And wave the curtain canopy
So fitfully -- so fearfully --
Above the closed and fringed lid
'Neath which thy slumb'ring sould lies hid,
That o'er the floor and down the wall,
Like ghosts the shadows rise and fall!
Oh, lady dear, hast thous no fear?
Why and what art thou dreaming here?
Sure thou art come p'er far-off seas,
A wonder to these garden trees!

Strange is thy pallor! strange thy dress!
Strange, above all, thy length of tress,
And this all solemn silentness!

The lady sleeps! Oh, may her sleep,
Which is enduring, so be deep!
Heaven have her in its sacred keep!
This chamber changed for one more holy,
This bed for one more melancholy,
I pray to God that she may lie
Forever with unopened eye,
While the dim sheeted ghosts go by!

My love, she sleeps! Oh, may her sleep,
As it is lasting, so be deep!
Soft may the worms about her creep!
Far in the forest, dim and old,
For her may some tall vault unfold --
Some vault that oft hath flung its black
And winged pannels fluttering back,
Triumphant, o'er the crested palls,
Of her grand family funerals --
Some sepulchre, remote, alone,
Against whose portal she hath thrown,
In childhood, many an idle stone --
Some tomb fromout whose sounding door
She ne'er shall force an echo more,
Thrilling to think, poor child of sin!
It was the dead who groaned within.

LENORE

Ah, e spartă ceaşca de aur! Spiritul e dus pe vecie!
Să toace de mort! Cununat cu laur, un suflet pe undele Styxului adie.
Şi Guy de Vere, n-ai *tu* nici o lacrimă? Haidem cu toţii să bocim în cor!
Iată, în racla lugubră, de gheaţă, cum doarme iubirea ta, Lenore!
Vino, prohodul să fie citit, slujba funerară cîntată!
Un antifon pentru cea mai regală moartă, din cîte muriră vreodată!
Şi-alt cîntec de jale, pentru ea, din nou moartă, din cîte-aşa tinere muriră vreodată.

„Mîrşavilor! voi iubeaţi avuţiile ei, o uraţi pentru-al ei orgoliu
Şi cînd ea fu încolţită de rău, o binecuvîntarăţi, de doliu!
Atunci cum să fie prohodul cîntat? Jelaniile să fie citite?
De voi, de ai voştri, toţi cu ochi răi, ai voştri - limbi otrăvite,
Cu neprihănirea şi tinereţea le voirăţi încremenite?”

Peccavimus[1]; dar nu aiura! Şi lasă un cor de Sabat
La Domnul să urce cît mai majestuos, ca moartei un fir să nu-i fi mişcat!
Suava Lenoră „porni înainte”, Nădejdea ta fîlfîi lîngă ea,
Lăsîndu-te pe tine aprins la minte, pentru pierderea ei, promisa ta,
Pentru ea, frumoasă şi *débonnaire,* care-acum netrebnic a încremenit,

[1] Am păcătuit (în limba latină, în original).

Păstrînd viaţa în părul şi el efemer, dar nu şi în ochii ce-au împietrit,
Păstrînd viaţa doar în părul de aur, moartea în ochii ce-au împietrit.

„Departe! Mi-e inima-acum mai uşoară. Nu vreau să mai cînt nici un cîntec de jale,
Însoţi-voi îngerul în zborul său cu un pean [1] din vremi epocale!
Să nu sune clopotul, căci suavul suflet, în voioşia lui cea sfinţită,
S-ar putea prinde de vreo notă din lumea noastră pe veci oropsită.
Spre prietenii de sus, umbra mîniată, se smulge demonilor efemerului,
Din infern se ridică la înaltă nobleţe, acolo, departe, în pînzele Cerului,
Din tînguiri şi din tristeţe, la tron de aur lîngă Regele Cerului”.

Traducerea: *Emil Gulian*

Lenore a văzut, lumina tiparului în volumul *Poems by Edgar A. Poe,* N. Y., 1831.

[1] Imn în cinstea lui Apollo.

LENORE

Potirul de-aur, ah, e frînt, şi duhul dus de-a pururi!
Clopote-n cînt! Un suflet sfînt pe stygiene rîuri[1].
Şi, Guy de Vere, n-ai lacrimi fir? Plîngi pentru veci de dor
La cimitir, sub trandafiri, stă draga ta Lenore!
Prohodul ziceţi-l din carte, şi slujba de comînd
La cea mai mîndră dintre moarte, căci moartă-i prea curînd,
Un cîntec pentru-a doua-i moarte, căci moartă-i prea curînd.

Mişei, doar pentru bogătate vă era dragă ea,
Cînd scăpătă din sănătate,-aţi proslăvit-o, căci murea.
Prohodul va fi zis din carte, şi slujba de comînd,
De voi, de tine, ochi de şarpe, de tine, om de rînd,
Care-aţi dat morţii pe fecioara cea moartă prea curînd.

„Peccavimus; nu delira, şi-un cîntec în suspine,
Solemn, răzbate pîn’ la cer, ca moartea să se-aline.
Dulcea Lenore, a-ntins-o-n zbor, şi-acum pustiu te lasă,
Făr’ nici-o milă, dragă copilă ce ţi-ar fi fost mireasă,
Mîndreţe rară, nobiliară, ducînd în negre văi,
Viaţa-n cosiţa ei lunară, dar nu şi-n ochii săi,
Viaţa-n cosiţa ei lunară şi moartea-n ochii săi.”

În lături! De la diavol smuls e sufletul stingher,
Din Iad purtat pe-o înaltă treaptă, departe, sus, în cer,
Din plîns şi zvon, la naltul tron al Domnului din cer!
De clopot sunet lase-al său suflet în farmecul lui sfînt,
Şi să nu-l tulbure în timp ce flutură pe-amarnicul pămînt.

[1] Afluenţi ai Styxului, unul dintre fluviile Infernului, în mitologia elină.

Prins de-un fior înălţător, prohodul nu-l vor geme,
Ci voi urma îngeru-n zbor c-un imn din altă vreme.

Traducerea: *Dan Botta*

LENORE

Ah broken is the golden bowl! the spirit flown forever!
Let the bell toll! - a saintly soul floats on the Stygian river;
And, Guy De Vere, hast thou no tear? - weep now or never more!
See! on yon drear and rigid bier low lies thy love, Lenore!
Come! let the burial rite be read - the funeral song be sung! -
An anthem for the queenliest dead that ever died so young -
A dirge for her the doubly dead in that she died so young.

"Wretches! ye loved her for her wealth and hated her for her pride,
"And when she fell in feeble health, ye blessed her - that she died!
"How shall the ritual, then, be read? - the requiem how be sung
"By you - by yours, the evil eye, - by yours, the slanderous tongue
"That did to death the innocent that died, and died so young?"

Peccavimus; but rave not thus! and let a Sabbath song
Go up to God so solemnly the dead may feel so wrong!
The sweet Lenore hath "gone before," with Hope, that flew beside
Leaving thee wild for the dear child that should have been thy bride -
For her, the fair and debonair, that now so lowly lies,
The life upon her yellow hair but not within her eyes -
The life still there, upon her hair - the death upon her eyes.

"Avaunt! to-night my heart is light. No dirge will I upraise,
"But waft the angel on her flight with a Paean of old days!
"Let no bell toll! - lest her sweet soul, amid its hallowed mirth,
"Should catch the note, as it doth float - up from the damned Earth.
"To friends above, from fiends below, the indignant ghost is riven -
"From Hell unto a high estate far up within the Heaven -
"From grief and groan, to a golden throne, beside the King of Heaven."

VALEA NEODIHNEI

Altădată surîdea tăcuta vîlcea
În care nimeni nu locuia;
La luptă cu toţii plecase
Şi stelelor în grijă lăsase,
Ca, noaptea, din turnurile lor de azur,
Să vegheze galeş de jur-împrejur
Florile-n care, ziua, venea
Soarele roşu şi lenevea.
Acum, orice călător vă va spune
De neastîmpărul văii nebune.
Nimic nu-i acolo în nemişcare,
Afară numai de aerul care
Apasă magica singurătate.
Ah, crengile nu sînt de vînt scuturate,
Dar se frămîntă ca recile mări în preajma
Hebridelor celor brumate!
Ah, norii vîntul nu i-a gonit
Şi, totuşi, pe Cerul înnebunit
Foşnesc din zori, în asfinţit,
Peste violetele ce acolo cresc
Miriade de feluri de ochi omenesc;
Peste crinii ce se leagănă, spume
Şi plîng pe-un mormînt fără nume!
Se leagănă: din vîrfuri aromitoare
Veşnic roua se prelinge şi doare.
Plîng: pe tulpinele lor delicate
Se schimbă lacrimile în nestemate.

Traducerea: *Emil Gulian*

Valea neodihnei (în original *The Valley of Unrest)* a văzut lumina tiparului în volumul *Poems by Edgar A. Poe,* N. Y., 1831.

THE VALLEY OF UNREST

Once it smiled a silent dell
Where the people did not dwell;
They had gone unto the wars,
Trusting to the mild-eyed stars,
Nightly, from their azure towers,
To keep watch above the flowers,
In the midst of which all day
The red sun-light lazily lay.
Now each visiter shall confess
The sad valley's restlessness.
Nothing there is motionless -
Nothing save the airs that brood
Over the magic solitude.
Ah, by no wind are stirred those trees
That palpitate like the chill seas
Around the misty Hebrides!
Ah, by no wind those clouds are driven
That rustle through the unquiet Heaven
Uneasily, from morn till even,
Over the violets there that lie
In myriad types of the human eye -
Over the lilies there that wave
And weep above a nameless grave!
They wave: - from out their fragrant tops
Eternal dews come down in drops.
They weep: - from off their delicate stems
Perennial tears descend in gems.

COLISEUM

Chip al anticei Rome! Relicvariu
Măreţ de contemplaţie înaltă
Lăsată vremii de-ngropate veacuri!
De fală şi putere! - Acum, acum,
În urma-atîtor zile de amară
Peregrinare şi de sete-aprinsă
(De sete spre izvoarele ştiinţei
Ce zac în tine!) -ngenunchez, schimbat
Şi cucerit, într-ale tale umbre
Şi sorb din fundul sufletului meu
Mărirea ta, amurgul tău şi slava.

Întinsuri, evi, memorie-a altor vremi,
Tăcere! Şi Pustiu! Şi neagră Noapte!
Vă simt acum, vă simt în vlaga noastră,
O, vrăji mai tari ca cele predicate
Vreodată de vreun rege al Iudeii
În grădinile de la Ghetsemani[1]!
O, farmece mai mari decît acele
Pe cari cîndva Caldeea[2] le-a răpit,
Uimită, liniştitelor planete.

Aici, unde-un erou s-a frînt în luptă,
Cade-o columnă! Aici unde vulturul
Dramatic scînteia în aer, negrul
Liliac îşi face straja-n miez de noapte.
Aici, unde se resfira în vînt
Părul de aur al doamnelor Romei!
Se legăn astăzi trestia şi scaiul!

[1] Grădină situată la marginea Ierusalimului în care, potrivit legendelor evanghelice, ar fi fost prins Cristos.
[2] Caldeenii erau vestiţi căutători în stele.

Aici, unde monarhul se-nclina
Pe-un tron de aur, lunecă, spectrală,
Spre cuibul ei de marmur, luminat
De slaba licărire-a lunei noi
Vioaia şi tăcuta sălămîzdră!

Dar stai! Múrii aceştia, -aceste bolţi
În iederă-mbrăcate, -aceste plinte
Surpate, -aceste triste şi-nnegrite
Columne, -aceste vagi metope, -aceste
Brîie-n bucăţi, chenarele acestea
Sfărmate, -acest naufragiu, -această ruină,
Aceste pietre, vai, aceste pietre
Nnegrite, aceasta-i totul, tot ce-a fost,
Faimos şi colosal, lăsat de Orele
Necruţătoare sorţilor şi mie.

„Nu tot” răspunde Echo[1], nu e tot,
Un mare glas profetic urcă-n veci
Din noi, şi-n orice ruină, spre-nţelept,
Ca cîntecul lui Memnon[2] către Soare;
Doar noi domnim pe inimile celor
Mai mîndri dintre oameni, noi domnim
Cu o despotică putere peste
Orice-urieşească minte. Nu sîntem
Nevolnice, noi, pietre palide,
Puterea noastră n-a pierit, nici faima,
Nici toată vraja marelui nost’ nume,
Nici tot acest miracol ce ne-ncinge,
Nici marea taină care zace-n noi,
Nici toate amintirile ce-atîrnă

---

[1] În mitologia romană, nimfă osîndită a repeta finala tuturor vorbelor auzite de ea.

[2] În mitologia elină, fiul lui Eos, zeiţa florilor; legendele spun că una dintre statuile ridicate lui Memnon avea însuşirea să înalţe în fiecare zi, în zori, un imn Soarelui.

Şi cari se ţin de noi ca un veşmînt,
Drapîndu-ne-n mai mult decît în slavă.

Traducerea: *Dan Botta*

Coliseum (în original *The Coliseum)* a văzut lumina tiparului la 26 octombrie 1833, în revista *Baltimore Saturday Visiter.*

THE COLISEUM

Type of the antique Rome! Rich reliquary
Of lofty contemplation left to Time
By buried centuries of pomp and power!
At length - at length - after so many days
Of weary pilgrimage and burning thirst,
(Thirst for the springs of lore that in thee lie,)
I kneel, an altered and an humble man,
Amid thy shadows, and so drink within
My very soul thy grandeur, gloom, and glory!

Vastness! and Age! and Memories of Eld!
Silence! and Desolation! and dim Night!
I feel ye now - I feel ye in your strength -
O spells more sure than e'er Judæan king
Taught in the gardens of Gethsemane!
O charms more potent than the rapt Chaldee
Ever drew down from out the quiet stars!

Here, where a hero fell, a column falls!
Here, where the mimic eagle glared in gold,
A midnight vigil holds the swarthy bat!
Here, where the dames of Rome their gilded hair
Waved to the wind, now wave the reed and thistle!
Here, where on golden throne the monarch lolled,
Glides, spectre-like, unto his marble home,
Lit by the wanlight
The swift and silent lizard of the stones!

But stay! these walls - these ivy-clad arcades -
These mouldering plinths - these sad and blackened shafts -
These vague entablatures - this crumbling frieze -
These shattered cornices - this wreck - this ruin -
These stones - alas! these gray stones - are they all -
All of the famed, and the colossal left

By the corrosive Hours to Fate and me?

"Not all" - the Echoes answer me - "not all!
"Prophetic sounds and loud, arise forever
"From us, and from all Ruin, unto the wise,
"As melody from Memnon to the Sun.
"We rule the hearts of mightiest men - we rule
"With a despotic sway all giant minds.
"We are not impotent - we pallid stones.
"Not all our power is gone - not all our fame -
"Not all the magic of our high renown -
"Not all the wonder that encircles us -
"Not all the mysteries that in us lie -
"Not all the memories that hang upon
"And cling around about us as a garment,
"Clothing us in a robe of more than glory."

CELEI DIN PARADIS

Tu mi-erai totul, dragoste,
Al sufletului har,
Un verde-ostrov în mare, dragoste,
Fîntînă şi altar,
Încins cu poame dulci şi flori,
Flori ale mele doar.

Vis prea frumos spre-a fi putut
Să steie! -Ah, limpede minune!
Ai răsărit, şi te-am pierdut!
Un glas din viitor îmi spune:
„Treci, treci”, dar peste Trecut
Sufletul meu ca pe-o genune
Pluteşte-amar, apatic, mut.

Căci pentru mine, vai, ah, vai,
Lumina vieţii s-a sfîrşit!
Nu mai... nu mai... nu mai...
(Solemna mare a grăit
Pe ţărm nisipului bălai)
Nu va-nflori copac trăsnit,
Nici vultur nu zbura-va mai..

Căci zilele-mi sînt incantaţii
Şi ale nopţii mele vise
Sînt unde ochii constelaţii,
Şi paşii tăi aprindu-ţi-se,
În ce eterne gravitaţii,
În ce eterice abise!

Traducerea: *Dan Botta*

Celei din Paradis (în original *The One in Paradise)* a văzut lumina tiparului în ianuarie 1834, în revista *Godey‘s Lady's Book* din Philadelphia.

TO ONE IN PARADISE

Thou wast all that to me, love,
    For which my soul did pine --
A green isle in the sea, love,
    A fountain and a shrime,
All wreathed with fairy fruits and flowers,
    And all the flowers were mine.

Ah, dream too bright to last!
    Ah, starry Hope! that didst arise
But to be overcast!
    A voice from out the Future cries,
"On! on!" -- but o'er the Past
    (Dim guld!) my spirit hovering lies
Mute, mothionless, aghast!

For, alas! alas! with me
    The light of Life is o'er!
    “No more -- no more -- no more –“
(Such language holds the solemn sea
    To the sands upon the shore)
Shall bloom the thunder0blasted tree,
    Or the stricken eagle soar!

And all my days are trances,
    And all my nightly dreams
Are where thy dark eye glances,
    And where thy footstep gleams --
In what ethereal dances,
    By what eternal streams.

CĂTRE F ***

Iubito,-ntre dureri amare
Ce-mi împresor lumescul drum,
— Trist drum, vai, unde nu răsare
Un singur trandafir nicicînd-
Sufletul meu se-alină-acum,
În dorul tău, şi-ntr-însul are
Un paradis de pace blînd.

Iar amintirea ta mi-adie
Un depărtat ostrov de har,
Pe-ntinsa apelor pustie,
Pe-o mare tulbure şi vie
De vifore, pe unde... dar,
Acolo limpedea tărie
Zîmbeşte în ostrovul rar.

Traducerea: *Dan Botta*

Către F*** (în original *To F****) a văzut lumina tiparului în iulie 1835, în revista *Southern Literary Messenger.*

TO F----

Beloved ! amid the earnest woes
    That crowd around my earthly path --
(Drear path, alas! where grows
Not even one lonely rose) --
    My soul at least a solace hath
In dreams of thee, and therein knows
An Eden of bland repose.

And thus thy memory is to me
    Like some enchanted far-off isle
In some tumultuos sea --
Some ocean throbbing far and free
    With storms -- but where meanwhile
Serenest skies continually
Just o're that one bright island smile.

CĂTRE F...S S. O...D

Ai vrea să fii iubită?- atunci inima ta
Poteca ei de-acum să nu o părăsească;
Te ţină-aşa cum eşti fără-a te-ndepărta
Şi de tot ce nu eşti să te păzească.
Aşa cum eşti, aleanul cel mai suav din lume,
Graţia ta, frumseţea şi mult mai mult ca ea.
Vor umple nesfîrşit cu laude-al tău nume,
Iar dragostea spre tine va fi o datorie
Ce nu va părea grea.

Traducerea: *Emil Gulian*

Către F...S S. O...d (în original *To Frances S. Osgood*) a văzut lumina tiparului în septembrie 1835, în revista *Southern Literary Messenger*.

TO FRANCES S. OSGOOD

Thou wouldst be loved? - then let thy heart
    From its present pathway part not!
Being everything which now thou art,
    Be nothing which thou art not.
So with the world thy gentle ways,
    Thy grace, thy more than beauty,
Shall be an endless theme of praise,
    And love - a simple duty.

BALADĂ NUPŢIALĂ

Pe frunte am o cunună, în deget am un inel,
Pe umeri somptuosul costum;
Mătăsuri şi giuvaiere regeşti port pe el
Şi sînt fericită acum.

Căci Stăpînul meu mă iubeşte;
Cînd el făcu-ntîia oară dorinţei drum,
Simţii în pieptul meu cum bucuria creşte,
Căci vorbele sunau ca de mort, şi apoi zburau îngereşte,
Iar vocea părea a *celui* care căzu vitejeşte
În lupta din fundul văii
Şi e fericit acum.

El, ca să-mi dea încredere, aşa de blînd îmi vorbi!
Şi palida mea frunte o sărută, dar cum?
De o visare leneşă în mine se trezi,
Care spre ţintirim încet mă învîrteji,
Pînă ce eu, ca în vis, către cel de-alături şoptii
(Crezînd că este el, cel mort - d'Elormie),
„Sînt fericită acum!".

Aşa au fost, iată, spuse aceste vorbe ce cîntă,
Iată aşa a fost dată făgăduiala de fum,
Dar cu toate că-mi fu credinţa veche înfrîntă,
Cu toate că şi inima mea se trezi şi ea toată frîntă,
Inelul acesta de aur cuvîntă,
Arată că sînt fericită acum!

Domnul să nu mă fi amăgit!
Căci parcă visez şi nu ştiu cum
Sufletul îmi e deznădăjduit;

Mi-e teamă să nu fac un pas greşit,
Mi-e teamă că cel mort şi părăsit
Nu e fericit acum.

Traducerea: *Emil Gulian*

Baladă nupţială (în original *Bridal Ballad)* a văzut lumina tiparului în ianuarie 1837, în revista *Southern Literary Messenger.*

BRIDAL BALLAD

The ring is on my hand,
    And the wreath is on my brow;
Satins and jewels grand
Are all at my command,
    And I am happy now.

And my lord he loves me well;
    But, when first he breathed his vow,
I felt my bosom swell -
For the words rang as a knell,
And the voice seemed his who fell
In the battle down the dell,
    And who is happy now.

But he spoke to re-asure me,
    And he kissed my pallid brow,
While a reverie came o're me,
And to the church-yard bore me,
And I sighed to him before me,
Thinking him dead D'Elormie,
    "Oh, I am happy now!"

And thus the words were spoken,
    And this the plighted vow,
And, though my faith be broken,
And, though my heart be broken,
Behold the golden token
    That proves me happy now!

Would God I could awaken!
    For I dream I know not how,
And my soul is sorely shaken
Lest an evil step be taken, -
Lest the dead who is forsaken
    May not be happy now.

SONET - La Zante[1]

O' dulce-ostrov, de cea mai dulce floare
Porţi între nume dragi pe cel mai drag!
Ce amintiri de ore-mbătătoare,
Se nalţă la vederea ta din larg.
Ce scene, ce de bucurii secrete,
Ce gînduri, şi ce de nădejdi defuncte,
Şi ce vedenii ale unei fete
Ce nu mai, nu mai e pe verdea-ţi frunte!
Nu mai e, vai! acest trist nume magic
Preface tot. Tu nu-ncînta-vei mai,
Mai amintirea ta: drept un loc tragic
Socot acum de flori smălţatu-ţi plai,
Ostrov hyacintin, frumoasă Zante!
Isola d'oro! Fior di Levante [2]!

Traducerea: *Dan Botta*

Sonet - La *Zante* (în original *Sonnet - To Zante)* a văzut lumina tiparului în ianuarie 1837, în revista *Southern Literary Messenger*.

---

[1] Insulă cu vegetaţie luxuriantă situată la extremitatea de miazăzi a Arhipelagului Ionic.

[2] Insulă de aur ! Floare a Răsăritului ! (în limba italiană, în original).

SONNET - TO ZANTE

Fair isle, that from the fairest of all flowers,
Thy gentlest of all gentle names dost take
How many memories of what radiant hours
At sight of thee and thine at once awake!
How many scenes of what departed bliss!
How many thoughts of what entombed hopes!
How many visions of a maiden that is
No more - no more upon thy verdant slopes!
No more! alas, that magical sad sound
Transfomring all! Thy charms shall please no more
-
Thy memory no more! Accursed ground
Henceforth I hold thy flower-enamelled shore,
O hyacinthine isle! O purple Zante!
“Isoa d'oro! Fior di Levante!”

PALATUL BÎNTUIT

În cea mai verde vale-a noastră
Doar de îngerii buni locuită,
Odată un clar, majestuos palat
Fruntea îşi înălţa fericită.
Déspot era monarhul Gîndire.
În ţara unde se ridica!
Nicăieri seraf pe mai mîndră clădire
Aripa subţire nu-şi arunca!

Galbene baniere, glorioase, de aur,
Pe fruntea lui mereu fîlfîiau,
(Acestea toate, toate acestea,
Cu mult timp înapoi se-ntîmplau)
Şi orice uşoară boare care
În dulcea zi se juca
Pe meterezele-mpodobite şi pale,
Pe aripi de miresme pleca.

Călătórii din fericita vale,
Prin două ferestre luminoase, vedeau
Spirite dănţuind subt portale
În tactul lăutei de care-ascultau,
În preajma tronului unde, mărit,
(O! Porfirogenet[1] !)
Regele, în fastul slavei lui cuvenit,
Sta la al gloriei banchet.

Scînteiá în perle şi în rubine
Poarta acelui măreţ palat,
Prin care în valuri uşoare, senine,

[1] Textual, „născut în purpură”, de neam regesc adică, în vechime purpura fiind rezervată capetelor încoronate.

Zbura necurmat
Un stol de ecouri, cu dulcea menire
Doar să cînte uşor,
Cu voci de-o frumuseţe peste fire,
Înţelepciunea regelui lor.

Dar fiinţele diavolului, în rochii de doliu,
Cutropiră al regelui rang înălţat.
(Ah, să fim trişti! căci niciodată
N-o mai fi mîine, pentru acest dezolat!).
Şi, împrejurul casei lui, gloria
Care în purpură înflori,
Prin negură doar, o zăreşte istoria
Trecutului timp care muri.

Acum, călătórii prin astă vale
Văd, prin ferestre roşii de sînge,
Forme fantastice, care pe dale
Sar, după un zgomot care se frînge.
Şi ca un rîu, fantomatic, grăbit,
Prin uşa palidă se îngrămădeşte
O gloată hidoasă care se năruie
Şi rîde, dar nu mai zîmbeşte.

Traducerea: *Emil Gulian*

Palatul bîntuit[1] (în original *The Haunted Palace*) a văzut lumina tiparului în aprilie 1839, în *American Museum of Science Literature and the Arts.*

[1] Vezi acest poem, tălmăcit de Ion Vinea în corpul povestirii intitulate *Prăbuşirea casei Usher.*

THE HAUNTED PALACE

In the greenest of our valleys
    By good angels tenanted,
Once a fair and stately palace --
    Radiant palace -- reared its head.
In the monarch Thought's dominion --
    It stood there!
Never seraph spread a pinion
    Over fabric half so fair.

Banners yellow, glorious, golden,
    On its roof did float and flow,
(This -- all this -- was in the olden
    Time long ago,)
And every gentle air that dallied,
    In that sweet day,
Along the ramparts plumed and pallid,
    A winged odour went away.

Wanderers in that happy valley,
    Through two luminous windows, saw
Spirits moving musically,
    To a lute's well-tuned law,
Round about a throne where, sitting
    (Porphyrogene)
In state his glory well befitting,
    The ruler of the realm was seen.

And all with pearl and ruby glowing
    Was the fair palace door,
Through which came flowing, flowing, flowing,
    And sparkling evermore,
A troop of Echoes, whose sweet duty
    Was but to sing,
In voices of surpassing beauty,
    The wit and wisdom of their king.

But evil things, in robes of sorrow,
    Assailed the monarch's high estate.
(Ah, let us mourn! -- for never sorrow
    Shall dawn upon him desolate!)
And round about his home the glory
    That blushed and bloomed,
Is but a dim-remembered story
    Of the old time entombed.

And travellers, now, within that valley,
    Through the red-litten windows see
Vast forms, that move fantastically
    To a discordant melody,
While, lie a ghastly rapid river,
    Through the pale door
A hideous throng rush out forever
    And laugh -- but smile no more.

SONET - Tăcere

Sînt însuşiri, naturi neîntrupate,
Cu-o viaţă dublă-al cărei simbol este
Acel desprins de gemena-entitate:
Materie, lumină, în lume manifeste.
E o tăcere-alternă: mare splai,
Trup - suflet. Una-n locuri solitare
Pe pajişti stă; nu ştiu ce graţii rare,
Ce gînduri omeneşti, ce duios grai
O fac blajină. Numele ei: „Nu mai”!
E tăcere-ntrupată. Nu te teme!
Ea n-are-n sine-o vrajă rea anume;
Dar de-ntîlneşti (ursită prea devreme)
În cale umbra ei (elf fără nume
Din zări pustii, unde nu-i om să-şi poarte
Vreodată paşii), gata fii de moarte!

Traducerea: *Dan Botta*

Sonet - *Tăcere* (în original *Sonnet - Silence)* a văzut lumina tiparului la 4 ianuarie 1840 în revista *Saturday Courier*

SONNET - SILENCE

There are some qualities -- some incorporate things,
    That have a double life, which thus is made
A type of that twin entity which springs
    From matter and light, evinced in solid and shade.
There is a two-fold Silence -- sea and shore --
    Body and soul. One dwells in lonely places,
    Newly with grass o'ergrown; some solemn graces,
Some human memories and tearful lore,
Render him terrorless: his name's "No More."
He is the corporate Silence: dread him not!
    No power hath he of evil in himself;
But should some urgent fate (untimely lot!)
    Bring thee to meet his shadow (nameless elf,
That haunteth the lone regions where hath trod
No foot of man,) commend thyself to God!

VIERMELE BIRUITOR

Iată! e-o noapte de gală
În aceste din urmă veleaturi severe!
Sodom de îngeri stau într-o sală,
În marame, întunecaţi de durere,
Ca să privească un joc
De nădejde şi de nemîngîiere,
Pe cînd orchestra, din loc în loc.
Suspină muzica din sfere.

Mimi, cu chipul celui Prea-înalt,
Şoptesc şi mormăiesc arar,
Şi zboară dintr-un loc în alt,
Păpuşi, ce intră şi dispar
La porunca a mari forme ce flutură
Mutînd scena iar şi iar,
Pe cînd aripa lor de condór scutură
Nevăzutul amar.

Oh, da, drama asta-mpestrită
Nici că se poate uita!
Cu fantoma ei, în veci fugărită,
De-o gloată, ce n-o va-nvăţa,
Printr-un cerc, ce se-ntoarce ne’ncetat
La loc, în sinea sa.
Şi Nebunie multă, şi încă mult Păcat
Şi Groază sînt intriga sa.

Dar, iată, printre mimi acum
Un trup tîrîş intrînd:
Ceva roş-sînge-şi face drum
Prin scenă străbătînd.
Se zbate, zbate-n frigul morţii,

Cad mimii, rînd pe rînd,
Şi îngerii plîng văzîndu-i colţii
De sînge sîngerînd.

Stinsă, stinsă tutindeni lumina:
Şi pe orice trup tremurător,
Giulgiu mortuar, cortina
Cade cu vuiet asurzitor,
Pe cînd îngerii, palizi, sodom,
Ridicîndu-se, afirmă-n cor
Că jocul este tragedia *„Om”*
Şi eroul ei Viermele Biruitor.

Traducerea: *Dan Botta*

Viermele biruitor (în original *The Conqueror Worm*) a văzut lumina tiparului în ianuarie 1843, în revista *Graham’s hady’s and Gentleman's Magazine* din Philadelphia.

THE CONQUEROR WORM

Lo ! 'tis a gala night
    Within the lonesome latter years!
An angel throng, bewinged, bedight
    In veils, and drowned in tears,
Sit in a theatre, to see
    A play of hopes and fears,
While the orchestra breathes fitfully
    The music of the spheres.

Mimes, in the form of God on high,
    Mutter and mumble low,
And hither and thither fly -
    Mere puppets they, who come and go
At bidding of vast formless things
    That shift the scenery to and fro,
Flapping from out their Condor wings
    Invisible Wo !

That motley drama - oh, be sure
    It shall not be forgot !
With its Phantom chased for evermore,
    By a crowd that seize it not,
Through a circle that ever returneth in
    To the self-same spot,
And much of Madness, and more of Sin,
    And Horror the soul of the plot.

But see, amid the mimic rout
    A crawling shape intrude !
A blood-red thing that writhes from out
    The scenic solitude!
It writhes ! - it writhes ! - with mortal pangs
    The mimes become its food,
And the angels sob at vermin fangs
    In human gore imbued.

Out - out are the lights - out all !
And, over each quivering form,
The curtain, a funeral pall,
Comes down with the rush of a storm,
And the angels,all pallid and wan,
Uprising, unveiling, affirm
That the play is the tragedy, “Man,”
And its hero the Conqueror Worm.

TĂRÎM DE VIS

Pe-un drum obscur şi solitar,
De îngeri răi bîntuit doar,
Pe unde Noaptea-Idolon [1]
Veghează drept, pe-un negru tron,
Venit-am, Indurînd destule
Din ultima, palida Thule [2],
Dintr-un fatidic limb ce zace sublim
Dincolo de Spaţiu, dincolo de Timp.

Adînci văi, nesfîrşite valuri,
Titanici codri, peşteri, maluri
Pe care nu-i om să le descopere
Sub roua-lacrimi ce le-acopere;
Munţi ce se-aruncă în etern
În mări ce n-au un singur ţărm.
Mări care tind făr' de noroc
Nălţate spre ceruri de foc;
Lacuri ce nesfîrşit îşi poartă
Solitara lor apă, solitară şi moartă,
Tăcuta lor apă, tăcută şi-ngheţată
De zăpada crinilor asupră-i plecată.

Prin lacuri ce astfel îşi poartă
Solitara lor apă, solitară şi moartă,
Trista lor apă, tristă şi-ngheţată
De zăpada crinilor asupră-i plecată;
Prin munţi, pe lîngă rîuri,

---

[1] Cuvînt elin care, în traducere, înseamnă „imagine înşelătoare, spectru, fantomă, strigoi“.

[2] insulă situată undeva, departe, în părţile de miazănoapte ale Mării Nordului, amintită în relatarea periplului său, de vestitul navigator grec-Pytheas (secolul al IV-lea î.e.n.).

Murmurînd lin, murmurînd pururi,
Prin păduri sure, prin mocirle
Unde stau broaşte şi şopîrle,
Prin smîrcuri, mlaştini de miasme
Unde-şi au lăcaşul iasme,
În orice loc mai diabolic,
În orice colţ mai melancolic,
Călătorul înfiorat e
De amintirile trecutului învolburate:
Forme sepulcrale ce se opresc şi suspină de dor
Cînd trec pe lîngă călător,
Forme de prieteni în alb veşmînt,
În agonie duşi în ceruri şi-n pămînt.

Pentru inima ale cărei dureri sînt legiune,
Aceasta e o liniştită regiune;
Pentru duhul ce prin umbre-a apucat-o
Aceasta oh, aceasta e un Eldorado [1]!
Dar călătorul ce trece prin ea
Nu poate, nu cutează a o vedea!
Tainele-i nu-s dezvăluite
Privirilor umane obosite;
Aşa vru Craiul ei care-a oprit
Să se ridice-asupră-i ochiul de gene umbrit;
De-aceea tristul suflet ce aici se-abate
O vede doar prin sticle-ntunecate.

Pe-un drum obscur şi solitar
De îngeri răi bîntuit doar,
Pe unde Noaptea-Idolon
Veghează drept pe-un negru tron,
Treceam spre cas', cu griji destule,

[1] Ţară legendară, bogată în aur şi nestemate; conquistadorii spanioli presupuneau că Eldorado (el dorado, în limba spaniolă însemnează auritul) ar fi existfnd undeva în inima continentului sud-american.

Din ultima, palida Thule.

Traducerea: *Dan Botta*

Tărîm de vis (în original *Dream-Land*) a văzut lumina tiparului în iunie 1844, în revista *Graham's Lady's and Gentleman's Magazine* din Philadelphia.

DREAM-LAND

By a route obscure and lonely,
Haunted by ill angels only,
Where an Eidolon, named NIGHT,
On a black throne reigns upright,
I have reached these lands but newly
From an ultimate dim Thule -
From a wild weird clime that lieth, sublime,
Out of SPACE - out of TIME.

Bottomless vales and boundless floods,
And chasms, and caves, and Titian woods,
With forms that no man can discover
For the dews that drip all over;
Mountains toppling evermore
Into seas without a shore;
Seas that restlessly aspire,
Surging, unto skies of fire;
Lakes that endlessly outspread
Their lone waters - lone and dead, -
Their still waters - still and chilly
With the snows of the lolling lily.

By the lakes that thus outspread
Their lone waters, lone and dead, -
Their sad waters, sad and chilly
With the snows of the lolling lily, -
By the mountains - near the river
Murmuring lowly, murmuring ever, -
By the grey woods, - by the swamp
Where the toad and the newt encamp, -
By the dismal tarns and pools
Where dwell the Ghouls, -
By each spot the most unholy -
In each nook most melancholy, -
There the traveller meets aghast

Sheeted Memories of the Past -
Shrouded forms that start and sigh
As they pass the wanderer by -
White-robed forms of friends long given,
In agony, to the Earth - and Heaven.

For the heart whose woes are legion
'Tis a peaceful, soothing region -
For the spirit that walks in shadow
'Tis - oh 'tis an Eldorado!
But the traveller, travelling through it,
May not - dare not openly view it;
Never its mysteries are exposed
To the weak human eye unclosed;
So wills its King, who hath forbid
The uplifting of the fringed lid;
And thus the sad Soul that here passes
Beholds it but through darkened glasses.

By a route obscure and lonely,
Haunted by ill angels only,
Where an Eidolon, named NIGHT,
On a black throne reigns upright,
I have wandered home but newly
From this ultimate dim Thule.

CORBUL

O dată, într-un îndepărtat miez de noapte, pe cînd ascultam truditele şoapte
Ale unor tomuri vechi şi uitate, ce-mi spuneau că totul e trecător,
Pe cînd piroteam aproape dormind, deodată mă îndreptai auzind
O foarte înceată bătaie lovind în uşa camerei mele uşor.
„E vrun călător”, zisei bombănind, „poate că el se trezi ciocănind în uşa camerei mele uşor.
E numai atît, un călător.”

Ah, lămurit îmi aduc aminte, era în decembrie cu reci morminte;
Fiece cărbune, murind cuminte, şi-arunca spectrul albăstrui pe covor.
Cu nerăbdare-aşteptam dimineaţa; în zadar încercasem, împărtăşind vieaţa
Cărţilor mele, să mai sfîşii ceaţa tristeţii pentru pierduta Lenore,
Pentru rara, zglobia fată, pe care îngerii o numesc Lenore,
Dar al cărui nume fu *aici* trecător.

Şi mătăsosul, tristul foşnet, slab, al perdelelor purpurii,
Mă sfredeli, cu o nemaisimţită groază mă cuprinse într-un fior,
Că trebui, ca să bată mai încet inima mea, să mă opresc şi să repet
„E vrun călător ce, voind să intre, bate la uşa mea rugător,
Întîrziat călător care bănuieşte, la uşa mea, adăpost primitor,

E numai atît, un călător”.

Şi-atunci trezindu-mă din piroteli şi nemaistînd mult la îndoieli,
„Domnule”, spusei, „sau Doamnă, iertarea voastră implor;
Dar faptul e că dormitam şi-aşa de slab v-auzeam,
Aşa încet v-auzeam bătînd, băteaţi aşa de uşor,
Că nu auzeam bine ce auzeam”. Deschisei atunci uşa cu mult zor:
Beznă era, nici un călător.

Adînc tenebrele pătrunzînd, mult stătui locului cutremurîndu-mă, cercetînd,
Minunîndu-mă şi visînd visuri pe care n-a-ndrăznit, încă, să le viseze nici un muritor;
Dar tăcerea n-avu îndemn, şi întunericul nu dădu nici un semn
Şi singurul cuvînt acolo şoptit fu murmuratul cuvînt „Lenore!”,
Pe care eu îl şoptii, şi un ecou, care-mi întoarse uşor: „Lenore!”,
Atît auzii, nici un călător.

Pierdut în camera tristă intrînd, cu sufletul tot în mine arzînd,
Curînd auzii din nou bătînd, bătînd ceva mai stăruitor.
Spusei din nou: „Desigur că este acum la oblonul ferestrei o veste;
Să mă uit să văd şi acolo ce este, taina aceasta să o măsor,
S-aştept pînă inima se potoleşte, şi apoi taina să o măsor:
Poate-i doar vîntul, nici un alt călător.

Aruncai oblonul şi, cu mult tapaj, scuturînd năzuros bizaru-i penaj,

Pătrunse-năuntru un negru Corb, al prea-sfîntului timp trecut, slujitor;
Nici un fel de atenţie nu-mi dete; nu şovăi ci, pe îndelete, ca în temeiul unui vechi acord,
Cu nobilă mină de *lady* sau *lord*, deasupra uşii camerei mele se căţără dispreţuitor
Sus, pe bustul palidei Pallas[1], aşezat chiar deasupra uşii camerei mele, se sui fără zor.
Se sui şi stătu, sumbrul călător.

Şi atunci zburătoarea de eben aşa hîdă, visarea mea tristă mai făcu să surîdă
Prin gravul, funebrul alai, cu care-şi purta ifosul ocrotitor.
„Creasta ţi-e smulsă şi rasă" zisei, „dar nu vii desigur dintre mişei.
Stafie ursuză, Corb bătrîn, ce-ai trecut de ţărmul Nopţii în zor,
Spune-mi numele de prinţ cu care ţărmurile Nopţii te strigă în cor!"
Răspunse Corbul: „*Nevermore*"[2].

Mult mă minună la aşa uricioasă pasare de rînd vorbirea frumoasă.
Deşi răspunsul nu avea tîlc, şi nu-mi fu de mare-ajutor;
Dar nu se poate să tăgăduim că nici un muritor dintre cîţi auzim
Nu fu de soartă ursit, pe cît ştim, de-asupra uşii camerei sale să vadă cum stă, dispreţuitor
O jivină, o pasăre, ce pe bustul cioplit de sus, de pe uşa camerei sale, s-a cocoţat coborîtă din zbor,
Cu un astfel de nume: *Nevermore*.

Dar Corbul hidos şi singur stînd pe palidul bust şi proferînd

---

[1] În mitologia elină, zeiţa înţelepciunii.

[2] Cuvint englezesc; în traducere înseamnă „niciodată, nicicînd".

Doar o vorbă, ca şi cum întreg sufletu-i prin ea ar fi fost vestitor.
Croncăni numai ce aflai, şi nu mişcă nici o pană, vai!
Pînă ce eu abia murmurai: „Şi alţi prieteni plecară în zbor,
În zori şi *el* tot aşa se va duce, ca şi speranţele ce plecară în zbor”.
Răspunse Corbul: *„Nevermore”*.

Mirat că tăcerea fu curmată de-o replică aşa de bine dată,
„Sigur”, spusei, „ceea ce el rosteşte e toată învăţătura luată
De la un trist, obidit stăpîn, pe care Nenorocul păgîn
Îl gonea repede, gonea hapsîn, pînă ce cîntecu-i rămase doar cu refrenul acesta întristător,
Jalnicul bocet al Speranţelor lui, cu refrenul groaznic, sfîşietor:
Niciodată… *Nevermore”.*

Dar fiindcă numai pasărea hîdă sufletu-mi trist mai făcu să surîdă,
Îmi trăsei jilţul în faţa uşii, bustului şi Corbului atotştiutor
Şi, adîncit în velurul ceresc, mă apucai să înlănţuiesc
Gînduri de alte gînduri triste, ca doar aşa să lămuresc ce, această cobe de pasăre venită din trecutul înşelător,
Ce, această posomorîtă, neînvăţată şi spectrală pasăre cobe, pasăre fatală, venită din trecutul chinuitor,
Voi să spună prin croncănitul „*Nevermore*”.

Asta voiam să lămuresc, fără să mă destăinuiesc
Lighioanei a cărei privire de jar îmi ardea pieptul, mistuitor;
De astea şi altele-aşteptam din vecie, cu capul lăsat fără silnicie

Pe faţa de catifea viorie a pernelor pe care străluminarea razelor lămpii se cernea mîngîietor,
Pe faţa de catifea viorie a pernelor pe care străluminarea razelor lămpii luneca desmierdător,
Dar pe care *ea* n-o va mai mîngîia niciodată visător!

Atunci îmi păru, într-o clipă pierdută, aerul mai dens parfumat de-o nevăzută
Cădelniţă legănată de serafimii al căror clinchet de paşi pe stofa moale se bănui că trece uşor.
„Netrebnice”, strigai, „Dumnezeu ţi-a dat, prin aceşti îngeri fără păcat,
Răgaz, răgaz şi leac de uitare, balsám pentru rana pierdutei Lenore!
Bea, o, bea şi, în alinare, uită de pierduta Lenore!”
Răspunse Corbul: *„Nevermore”.*

„Profetule!” strigai, „vestitor posac, totuşi, profet, de eşti pasăre sau drac,
Fie că Satana te-a-ndemnat, fie că furtuna te-a aruncat, pe acest ţărm neprimitor,
Aşa jumulit şi sălbăticit, în ţinutul acesta deşert şi vrăjit,
În căminul meu de Spaimă bîntuit, spune-mi, cel puţin tu, te implor,
Spune-mi, mai *e* în Galaad[1] vreun balsam alinător? Spune-mi, spune-mi, te implor!”.
Răspunse Corbul: *„Nevermore”.*

„Profetule!” strigai, „crainic posac, totuşi, profet, de eşti pasăre sau drac,
Pe Cerul ce peste-amîndoi se-ncovoaie, pe Domnul pe care-l iubim amîndoi, te implor,
Spune-mi dacă, în Edenul depărtat, sufletul meu de tristeţi încărcat.

[1] Ţinut muntos în vechea Palestină, situat între rîul Iordan şi deşertul Arabiei.

Va mai îmbrăţişa pe sfînta fată pe care îngerii o numesc Lenore,
Va mai îmbrăţişa zglobia fată pe care îngerii o numesc Lenore?”
Răspunse Corbul: „*Nevermore*

„Să-ţi fie cuvîntul semn de plecare, pasăre sau demon, el să ne separe!
Du-te-ndărăt spre uraganul şi ţărmurile Nopţii lui Pluton[1] în zbor!
Nu lăsa neagra pană ca urmă-a minciunii care în sufletu-ţi scurmă!
Lasă-mi sihăstria neprihănită! De pe uşa mea pleacă-n zbor!
Din inima mea pliscul ţi-l trage, de pe uşa mea ia-ţi chipul în zbor!”
Răspunse Corbul: „*Nevermore*”.

Şi de-atunci o pană nu-şi mai flutură, a stat mereu şi *încă* stă
Pe placidul bust al palidei Pallas, sus pe uşa mea ne’ndurător;
Şi ochii lui galeşi scînteiază ca ai unui démon care visează,
Lumina lămpii lunecînd, proectează umbra-i întreagă jos, pe covor:
Şi sufletul meu din această umbră, pîlpîitoare pe covor,
N-o mai fîlfîi niciodată în zbor!

Traducerea: *Emil Gulian*

Corbul (în original *The Raven)* a văzut lumina tiparului în februarie 1845, în revista newyorkeză *American Review.*

[1] În mitologia elină, zeul morţilor şi al Infernului.

CORBUL

Cîndva,-ntr-un miez de noapte grav, cum m-aplecam, trist şi firáv,
Pe nişte-adînci şi rare scrieri dintr-un de mult uitat izvor,
Cum stam aproape dormitînd, aud un sunet răsunînd
Ca al cuiva uşor bâtînd, bătînd la uşa mea-n pridvor.
„E-un oaspete” - mi-am zis atunci - „bătînd la uşa mea-n pridvor.
Aceasta e şi-atîta dor”.

Ah, îmi aduc aminte clar, era-n amarnicul brumar
Şi spectrul firelor de jar murea în umbră pe covor.
Mut, aşteptam a zilei zare; în van cercasem alinare
În cărţi, durerii mele-amare, durerii mele de Lenore,
De rara şi frumoasa fată cu numele, în cer, Lenore,
Aici, pe veci, nume de dor.

Şi foşnetul mătăsii grele a purpuriilor perdele
Mă-nfiora cu un fantastic şi nemaiîncercat fior
Cît, spre-a da inimii bătînd răgaz, mi-am zis şi-acum în gînd:
„E poate-un oaspete cerînd lăcaş la uşa mea-n pridvor.
Un oaspete tîrziu cerînd lăcaş la uşa mea-n pridvor.
Aceasta e şi-atîta dor”.

Ci sufletu-mi crescu pe loc, şi fără-a pregeta de loc
„Domnule”,-am zis, „sau Doamnă, iată, iertaţi-mi vina, vă implor,
Dar fapt e că stam dormitînd şi-atît de-ncet aţi fost sunînd,
Şi-atît de-ncet aţi fost bătînd, bătînd la uşa mea-n pridvor,

Încît nu mi-am dat seama.”- Aici, deschid larg uşa la pridvor,
Beznă era şi-atîta dor.

Adînc în beznă pătrunzînd, am stat mult timp scrutînd, gemînd,
Sperînd, visînd visări pe care nu le-a-ndrăznit vrun muritor;
Tăcerea chiar, n-a fost curmată, şi pacea n-a fost tulburată
Şi-un cuvînt singur spus o dată a fost cuvîntul stins „Lenore!”
Pe-acesta-l murmurai şi-un écho mi-ntoarse murmurul: „Lenore”.
Aceste chiar, şi-atîta dor.

Dar întorcîndu-mă-n odaie, cu sufletul arzînd văpaie,
Am auzit iar o bătaie, dar parcă mai puţin uşor.
„Desigur”, zis-am, „ceva este la un canat de la ferestre,
Să cercetez, să văd ce este, şi taina asta s-o explor;
Să dau răgaz inimii mele, şi taina asta s-o explor:
E vîntul şi atîta dor.”

Atunci dau drumul la fereastră, cînd fîlfîind, cu-o umbră vastă,
Intră un corb măreţ din sfinte vremi ce s-au dus demult în zbor.
El nici măcar din cap nu dete, nu pregetă şi nici nu stete,
Ci ca un chip de *Lord* sau *lady,* sui pe-al uşii căprior,
Sui pe-un bust al zeei Pallas, pe-al uşii mele căprior;
Suí, şezu, şi-atîta dor.

Ci neagra pasăre plecînd spre zîmbet întristatu-mi gînd,
Prin gravul şi solemn decorum al mîndrei sale-nfăţişeri:
„Tu, deşi creasta ţi-este rară” - strigai - „nu eşti un pierde-vară,

Spectral, lugubru şi vechi corb plutind pe-a’ nopţii adieri!
Ce domnesc nume porţi pe-a’ nopţii plutoniene adieri?”
Răspunse Corbul: „Nicăieri”.

Mult mă miră cuvînt atît de clar la zburător urît.
Deşi răspunsu-avea puţin rost şi puţine-apropieri,
Căci cine, oare, poate crede, că muritor pe lume vede
Corb sau alt animal ce şede pe uşa unei încăperi.
C-un nume aşa ca „Nicăieri”?

Dar corbul meu stînd solitar pe bustul placid, zise doar
Acest cuvînt ce risipea tot sufletu-i în adieri.
Nici alt cuvînt nu proferă, şi nici o pană flutură,
Pînă ce buza-mi murmură: „Alţi prieteni şi-au luat zborul ieri;
Şi *el* pleca-va mîine-aiuri, ca şi nădejdile-mi de ieri.”
Dar corbul zise: „Nicăieri”.

Trezit la freamătul produs de-un grai atît de bine spus,
„Desigur” - zis-am - „ce grăieşte e miezu-ntregii sale-averi,
Răpit unui poet sihastru pe care-amarnicul Dezastru
L-a-mpins mai aspru, tot mai aspru, la cîntul marii sfîşieri;
Pîn’ ce troparu-i căpătă isonul marii sfîşieri,
De Niciodată-Nicăieri.

Dar Corbul încă aplecînd spre zîmbet întristatu-mi gînd,
Trăsei un jeţ cu perne lîngă uşa cu chipu-acestei fieri,
Şi-n catifele afundînd tot trupul, înnodai curînd
Un gînd de altul, cugetînd la pasărea din alte eri,
La ce acest spectral, sinistru, augural corb din alte eri,
Rostea prin graiu-i: „Nicăieri”.

Şedeam, acestea cumpănind, dar nici un sunet nerostind
Spre pasărea ai cărei ochi ardeau în sînul meu, stingheri;
Acestea şi-alte frămîntînd, şi capu-alene aplecînd

Pe-al pernei vioriu veşmînt, lucind de-a’ lampei mîngîieri,
Veşmînt vioriu, pe care *ea,* sub ale lampei mîngîieri,
Nu-l va atinge nicăieri.

Aerul fu mai albăstrui, vibrat din tainice căţui
De serafimi al căror pas suna uşor printre tăceri:
„Nemernice, iată” - am zis - „prin îngeri Domnul ţi-a trimis
Uitare-uitare şi *nepenthes*[1] de-acea Lenore-a ta de ieri,
Oh, soarbe, soarbe-acest *nepenthes,* şi uită pe Lenore de ieri”.
Răspunse corbul: „Nicăieri”.

„Profete”-am zis, „duh necurat, profet sau drac împieliţat,
Ori că Satana ori Furtuna te-au dus pe-aceste adieri,
Fără nădejdi dar ne’mblînzit, pe-acest pustiu pămînt vrăjit,
Pe locu-acesta bîntuit, ci spune-mi, spune, dacă speri:
Mai e balsam în Galaad? Ci spune-mi, spune, dacă speri!”
Răspunse corbul: „Nicăieri”.

„Profete”-am zis, „duh necurat, profet sau drac împieliţat,
Pe bolta de de-asupra noastră, pe Dumnezeul ce-l reveri,
O, spune sufletului meu bătut de jale de-i e dat
Să-mbrăţişeze-o fată sfîntă cu numele Lenore în ceri,
O rară şi frumoasă fată cu numele Lenore în ceri?”
Răspunse corbul „Nicăieri!”

„Cu acest cuvînt, hai, te desparte” - strigai sărind - „cobe, departe
Du-te-n furtună şi în noaptea plutonianei adieri:
Nu lăsa pană mărturie minciunii ce mi-ai spus-o mie.
Şi singur sufletu-mi rămîie, şi de pe bust, din uşa, pieri!
Şi smulge pliscul tău din sînu-mi; ia-ţi umbra-n altă parte, pieri!”

[1] Leac împotriva tristeţii, potrivit credinţelor celor vechi.

Răspunse corbul: „Nicăieri”.

Şi corbul, prins cu-o gheară-adîncă, îmi şade încă,-mi şade încă,
Pe bustul palid al Palladei din uşa-acestei încăperi;
Şi cu a ochilor săi rază, el pare-un démon ce visează,
În timp ce lampa desemnează, jos, umbra-i în învăpăieri.
Iar sufletu-mi din umbra asta, ce filfîie-n învăpăieri.
Nu va să zboare nicăieri.

Traducerea: *Dan Botta*

THE RAVEN

Once upon a midnight dreary, while I pondered, weak and weary,
Over many a quaint and curious volume of forgotten lore,
While I nodded, nearly napping, suddenly there came a tapping,
As of some one gently rapping, rapping at my chamber door.
“'Tis some visiter,” I muttered, “tapping at my chamber door --
Only this, and nothing more.”

Ah, distinctly I remember it was in the bleak December,
And each separate dying ember wrought its ghost upon the floor.
Eagerly I wished the morrow; -- vainly I had sought to borrow
From my books surcease of sorrow -- sorrow for the lost Lenore --
For the rare and radiant maiden whom the angels name Lenore --
Nameless here for evermore.

And the silken sad uncertain rustling of each purple curtain
Thrilled me -- filled me with fantastic terrors never felt before;
So that now, to still the beating of my heart, I stood repeating
“'Tis some visiter entreating entrance at my chamber door --
Some late visiter entreating entrance at my chamber door; --
This it is, and nothing more.”

Presently my soul grew stronger; hesitating then no longer,
“Sir,” said I, “or Madam, truly your forgiveness I implore;
But the fact is I was napping, and so gently you came rapping,
And so faintly you came tapping, tapping at my chamber door,
That I scarce was sure I heard you “ -- here I opened wide the door; ----

Darkness there and nothing more.

Deep into that darkness peering, long I stood there wondering, fearing,
Doubting, dreaming dreams no mortal ever dared to dream before;
But the silence was unbroken, and the darkness gave no token,
And the only word there spoken was the whispered word, “Lenore!”
This I whispered, and an echo murmured back the word, “Lenore!” --
Merely this, and nothing more.

Back into the chamber turning, all my soul within me burning,
Soon I heard again a tapping somewhat louder than before.
“Surely,” said I, “surely that is something at my window lattice;
Let me see, then, what thereat is, and this mystery explore --
Let my heart be still a moment and this mystery explore;--
'Tis the wind and nothing more!”

Open here I flung the shutter, when, with many a flirt and flutter,
In there stepped a stately raven of the saintly days of yore;
Not the least obeisance made he; not an instant stopped or stayed he;
But, with mien of lord or lady, perched above my chamber door --
Perched upon a bust of Pallas just above my chamber door --
Perched, and sat, and nothing more.

Then this ebony bird beguiling my sad fancy into smiling,
By the grave and stern decorum of the countenance it wore,
“Though thy crest be shorn and shaven, thou,” I said, “art sure no craven,
Ghastly grim and ancient raven wandering from the Nightly shore --

Tell me what thy lordly name is on the Night's Plutonian shore!”
Quoth the raven “Nevermore.”

Much I marvelled this ungainly fowl to hear discourse so plainly,
Though its answer little meaning -- little relevancy bore;
For we cannot help agreeing that no living human being
Ever yet was blessed with seeing bird above his chamber door --
Bird or beast upon the sculptured bust above his chamber door,
With such name as “Nevermore.”

But the raven, sitting lonely on the placid bust, spoke only
That one word, as if his soul in that one word he did outpour.
Nothing farther then he uttered -- not a feather then he fluttered --
Till I scarcely more than muttered “Other friends have flown before --
On the morrow he will leave me, as my hopes have flown before.”
Then the bird said “Nevermore.”

Startled at the stillness broken by reply so aptly spoken,
“Doubtless,” said I, “what it utters is its only stock and store
Caught from some unhappy master whom unmerciful Disaster
Followed fast and followed faster till his songs one burden bore --
Till the dirges of his Hope that melancholy burden bore
Of “Never -- nevermore.”

But the raven still beguiling all my sad soul into smiling,
Straight I wheeled a cushioned seat in front of bird, and bust and door;
Then, upon the velvet sinking, I betook myself to linking
Fancy unto fancy, thinking what this ominous bird of yore --
What this grim, ungainly, ghastly, gaunt and ominous bird of yore

Meant in croaking “Nevermore.”

This I sat engaged in guessing, but no syllable expressing
To the fowl whose fiery eyes now burned into my bosom's core;
This and more I sat divining, with my head at ease reclining
On the cushion's velvet lining that the lamplght gloated o'er,
But whose velvet violet lining with the lamplight gloating o'er,
She shall press, ah, nevermore!

Then, methought, the air grew denser, perfumed from an unseen censer
Swung by Angels whose faint foot-falls tinkled on the tufted floor.
“Wretch,” I cried, “thy God hath lent thee -- by these angels he hath sent
thee
Respite -- respite and nepenthe from thy memories of Lenore;
Quaff, oh quaff this kind nepenthe and forget this lost Lenore!”
Quoth the raven, “Nevermore.”

“Prophet!” said I, “thing of evil! -- prophet still, if bird or devil! --
Whether Tempter sent, or whether tempest tossed thee here ashore,
Desolate yet all undaunted, on this desert land enchanted --
On this home by Horror haunted -- tell me truly, I implore --
Is there -- is there balm in Gilead? -- tell me -- tell me, I implore!”
Quoth the raven, “Nevermore.”

“Prophet!” said I, “thing of evil -- prophet still, if bird or devil!
By that Heaven that bends above us -- by that God we both adore --
Tell this soul with sorrow laden if, within the distant Aidenn,
It shall clasp a sainted maiden whom the angels name Lenore
--

Clasp a rare and radiant maiden whom the angels name Lenore.”
Quoth the raven, “Nevermore.”

“Be that word our sign of parting, bird or fiend!” I shrieked, upstarting --
“Get thee back into the tempest and the Night's Plutonian shore!
Leave no black plume as a token of that lie thy soul hath spoken!
Leave my loneliness unbroken! -- quit the bust above my door!
Take thy beak from out my heart, and take thy form from off my door!”
Quoth the raven, “Nevermore.”

And the raven, never flitting, still is sitting, still is sitting
On the pallid bust of Pallas just above my chamber door;
And his eyes have all the seeming of a demon's that is dreaming,
And the lamp-light o'er him streaming throws his shadow on the floor;
And my soul from out that shadow that lies floating on the floor
Shall be lifted -- nevermore!

NEVERMORE

EULALIE - Cîntec

Eu tînjeam în lumi cercetate
Doar de lacrămi şi singurătate;
Într-un lac stătător sufletu-mi începea să se ţeasă,
Pînă curata Eulalie îmi deveni îmbujorată mireasă,
Clara fată Eulalie îmi deveni surîzătoare mireasă.

Ah, lumină, mai puţină lumină
Au stelele seara cînd se înclină
Decît au ochii dragii mele soţii!
Şi niciodată fulgii uşori
Ţesuţi de aburii plutitori
Cu lunarele tonuri de perle purpurii,
Nu se pot întrece cu cea mai stingheră buclă-a modestei Eulalii
Nu se pot întrece cu cea mai părăsită buclă-a modestei Eulalii.

Durere! tu, cu ai tăi strigoi.
Nu te vei mai întoarce-napoi.
Căci, inima ei, suspin la suspin îmi răspunde acum pînă-n vecii,
Şi cît ziua întreagă
Luceşte drumeagă
Astarteea[1], în cerurile ei azurii.
Spre ea mereu Eulalie, îşi ridică ochii, sus, în tării,
Spre ea mereu Eulalie, îşi ridică ochii ei, viorii.

Traducerea: *Emil Gulian*

[1] În mitologia feniciană, zeiţa cerului.

Eulalie - *Cîntec* (în original *Eulalie - A Song*) a văzut lumina tiparului în iulie 1845, în revista newyorkeză *American Review.*

EULALIE

I Dwelt alone
In a world of moan,
And my soul was a stagnant tide,
Till the fair and gentle Eulalie became my blushing bride -
Till the yellow-haired young Eulalie became my smiling bride.

Ah, less - less bright
The stars of the night
Than the eyes of the radiant girl!
And never a flake
That the vapour can make
With the moon-tints of purple and pearl,
Can vie with the modest Eulalie's most unregarded curl -
Can compare with the bright-eyed Eulalie's most humble and careless curl.

Now Doubt - now Pain
Come never again,
For her soul gives me sigh for sigh,
And all day long
Shines, bright and strong,
Astarté within the sky,
While ever to her dear Eulalie upturns her matron eye -
While ever to her young Eulalie upturns her violet eye

VALENTINE[1]

Fie pentru ea scrise rimele, pentru ochii ei luminoşi,
A**r**zători în tot ce pot spune, ca gemenii Ledei[2], şi care
Su**a**v, vor găsi propriul nume, ce alţii, mai puţin norocoşi,
Tăi**n**uit în această pagină, nu-l pot vedea cum apare!
Dacă **c**ercetaţi bine printre rînduri, descoperiţi o comoară,
O amul**e**tă divină, un talisman neuitat.
De care **s**e poartă pe inimă. Cercetaţi şi a doua oară
Ritmuri, **s**ilabe, şi vorbe! Nu lăsaţi nimica uitat
Din cîte m**a**i sînt, căci altfel vă pierdeţi vremea zadarnic!
Şi, totuşi o**r**icîte s-ar spune, aici nu e nodul gordian,
Bun de dezle**g**at doar cu sabia, după un chin mai amarnic,
Pentru cine d**e**scoperă cheia şi, atent, urmăreşte un plan.
Scrise pe pagi**n**a albă stau atît de cuminţi în faţa
Ochilor ce viu s**t**rălucesc, stau şi luminează *perdus*[3]*,*
Trei elocvente v**o**rbe ştiute de poeţi, căci în viaţa
Zilnică sînt doar **s**tema poetei care eşti tu.
Literele sînt desi**g**ur, ca de obicei, mincinoase
Ca şi cavalerul Pint**o** - Ferdinando Méndez[4] –

---

[1] Cuvîntul englezesc *valentine* are aici înţelesul de răvaş de dragoste trimis, potrivit unei datini împămîntenite în ţările anglo-saxone, în ziua de 14 februarie (praznicul sfîntului Valentin). Pentru a dscoperi numele destinatarei, citiţi prima literă din primul vers, urmată de a doua şi aşa mai departe pînă la sfărşit. Spre a înlesni lectura acrostihului literele care compun numele destinatarei au fost tipărite cu aldine. Numele este *Frances Sargent Osgood*.

[2] Personaj al mitologiei eline, mama gemenilor Castor şi Pollux, care simbolizează frăţia şi amiciţia.

[3] *Pierduţi* (în limba franceză, în original).

Dar de vor fi sinonime **o**dată cu Adevărul, tot voi, căutări migăloase,

Cînd veţi citi enigma a**d**încă, dintr-o dată, veţi desluşi al ei miez.

Traducerea: *Emil Gulian*

Valentine (în original *A Valentine)* a văzut lumina tiparului la 21 februarie 1846, în ziarul newyorkez *Daily Mirror.*

[4] Ferdinando Méndez Pinto (1509-1583), călător portughez; jurnalului lui Pinto, publicat în 1614, îi mergea vestea că ar cuprinde numeroase născociri.

A VALENTINE

For her this rhyme is penned, whose luminous eyes,
Brightly expressive as the twins of Loeda,
Shall find her own sweet name, that, nestling lies
Upon the page, enwrapped from every reader.
Search narrowly the lines! -- they hold a treasure
Divine -- a talisman -- an amulet
That must be worn at heart. Search well the measure --
The words -- the syllables! Do not forget
The trivialest point, or you may lose your labor!
And yet there is in this no Gordian knot

Which one might not undo without a sabre,
If one could merely comprehend the plot.
Enwritten upon the leaf where now are peering
Eyes scintillating soul, there lie perdus
Three eloquent words oft uttered in the hearing
Of poets, by poets -- as the name is a poet's, too.
Its letters, although naturally lying
Like the knight Pinto -- Mendez Ferdinando --
Still form a synonym for Truth -- Cease trying!
You will not read the riddle, though you do the best you can do.

[To discover the names in this and the following poem read the first letter of the first line in connection with the second letter of the second line, the third letter of the third line, the fourth of the fourth and so on to the end.]

CĂTRE M.L.S. (I)

Din toţi cei ce slăvesc ivirea ta
Ca revărsatul zorilor, din toţi
Cei pentru care lipsa ta e noapte
- Întunecare-a soarelui în slavă –
Din toţi cei ce, în fiecare ceas,
Plîngînd, te binecuvîntează de nădejde,
De viaţă ce le dai! ah, mai cu seamă
De învierea-adînc-înmormîntatei
Credinţe-a lor întru-Adevăr, Virtute
Şi-Umanitate, dintre toţi cei care,
Din patul de prihană-al Deznădejdii
Bolnavi de moarte s-au sculat deodată
La graiul tău şoptit uşor: „Să fie
Lumină!”, graiul tău şoptit uşor,
Ce şi-a aflat plinirea-n îngereasca
Lucire-a ochilor tăi, din cei care
Ţi-s mai datori, a căror gratitudine
E-aproape-aidoma evlaviei,
Oh, aminteşte-ţi pe cel mai dator,
Cel mai adînc cucernic şi gîndeşte-te
Că-aceste slabe rînduri le-a scris el,
El ce tresaltă-n scrisul său la gîndul
Că sufletu-i cuminecă c-un înger.

Traducerea: *Dan Botta*

Către M. L. S. [în original *To Marie Louise (Shew*)] a văzut lumina tiparului la 13 martie 1847, în revista newyorkeză *Home Journal.*

TO MARIE LOUISE (SHEW)

Of all who hail thy presence as the morning --
Of all to whom thine absence is the night --
The blotting utterly from out high heaven
The sacred sun -- of all who, weeping, bless thee
Hourly for hope- for life -- ah! above all,
For the resurrection of deep-buried faith
In Truth -- in Virtue -- in Humanity --
Of all who, on Despair's unhallowed bed
Lying down to die, have suddenly arisen
At thy soft-murmured words, "Let there be light!"
At the soft-murmured words that were fulfilled
In the seraphic glancing of thine eyes --
Of all who owe thee most -- whose gratitude
Nearest resembles worship -- oh, remember
The truest -- the most fervently devoted,
And think that these weak lines are written by him --
By him who, as he pens them, thrills to think
His spirit is communing with an angel's.

ULALUME - O baladă

Cerurile erau sure şi aspre;
Frunzele erau crispate şi seci,
Frunzele erau istovite şi reci;
Era noapte-n pierdutul Octobre,
Al anului acela pierdut în veci;
Pe-aproape de sumbrul lac Auber [1],
În inima ceţoasei ţări Weir [2];
Era jos lîngă mlaştina Auber,
În pădurea gulzilor - Weir.

Odată, acolo, printr-o alee titanică
De cipréşi, rătăceam cu-al meu Suflet,
De cipréşi, cu Psyché, al meu Suflet.
Îmi era inima, pe-acea vreme, vulcanică,
Precum zgura care se răstoarnă în gol,
Precum lava care, fără tihnă, în gol, -
Aruncă rîuri de pucioasă la Yaanek [3]
În extrema climă, la pol;
Gemînd se răstoarnă din Muntele Yaanek
În imperiile borealului pol.

Vorbele ne erau grave şi sobre,
Gîndurile erau paralizate şi seci,
Amintirile erau trădătoare şi reci.
Nu ştiam, vai, că sîntem în Octobre.
Nu vedeam, vai, a anului noapte,
(Rară, între altele, din veci!) ;

---

[1] Nume dat de autor unui lac imaginar.

[2] Atît ţara cît şi numele ei sînt născociri ale autorului. Cititorilor englezi cuvîntul *Weir* le sugerează prin asociaţie cu *Weird* noţiunile de tainic, straniu, supranatural.

[3] Munte imaginar.

Nu ne-aminteam de sumbrul lac Auber,
(Nici că mai străbătusem negurosu-i mister),
Nu ne-aminteam de-un lac Auber,
Sau de pădurea gulzilor - Weir,

Şi, cum noaptea plutea acum joasă
Şi cadranele stelelor lămureau dimineaţa,
Cadranele stelelor arătau spre dimineaţă,
În fundul aleii, o nebuloasă
Şi delicvescentă lumină căpăta viaţă,
Din boarea căreia, miraculoasă,
Cu îndoitu-i corn se ivi, din ceaţă,
Stema de diamante-a Astarteei,
Cu îndoitu-i corn, clară, din ceaţă.

Şi spusei: „Decît Diana[1]-i mai tandră;
Alunecă prin eter de suspine,
Se joacă-n eter de suspine:
A văzut nezvîntate lacrămile obrazului
De care viermele mereu se ţine
Şi-a venit peste zodia Leului
Să ne arate drumul cerului,
Al leteenei păci a cerului.
S-a ridicat, în ciuda Leului,
Să scînteieze peste noi strălucitorii ei ochi;
A trecut vizuina Leului
Cu dragoste-n luminoşii ei ochi.”

Dar Psyché, ridicînd al său deget,
Zise: „Vai, de stea îmi e teamă,
De strania-i paloare mi-e teamă:
Haide să fugim fără preget!
O bănuiesc! Să zburăm! Îmi e teamă!”

[1] În mitologia romană, zeiţa lunii şi a vînătorii.

Agonic vorbi, lăsînd să-i cadă
Arípile, pînă se tîrîră în praf.
Dezolată hohoti, lăsînd să-i cadă
Penele, pînă se muiară în praf,
Întristate se muiară în praf.

Răspunsei: „Totul nu-i decît vis:
Să mai stăm în nestinsa lumină!
Îmbăiaţi în cristalina lumină!
Sibilina-i splendoare Speranţă radiază
Şi Frumuseţe, pe bolta senină:
Iat-o? Se înalţă vibrînd în noaptea senină!
Să credem, trebui' să credem în strălucita ei rază
Şi siguri să fim: ne va arăta drumul drept!
Să credem, trebui' să credem în lucitoarea ei rază
Care ştie doar să ne-arate drum drept,
Cînd fîlfîie sus în Cerul cel drept."

Aşa o-mpăcai pe Psyché, o sărutai,
Îi alungai groaza,
Lîngă mine-o luai;
La sfîrşitul aleii ajungînd fără veste
Ne opri poarta unui mormînt,
Poarta unui mormînt cu-o poveste;
Şi spusei: „Ce e scris, dulce soră,
Pe lespedea grea a acestui mormînt?"
„E cavoul Ulalumei pierdute,
Ulalume, Ulalume, un cuvînt!"

Se făcu inima-mi de cenuşă, tristă,
Cum erau frunzele crispate şi seci,
Cum erau frunzele istovite şi reci;
Şi strigai: „Era tot în Octobre
În chiar astă noapte din anul trecut,

Cînd aici am adus o povară de groază,
Am adus o povară şi-un ultim sărut!
În această noapte unică-ntre toate,
Ce démon din nou pe aici m-a cerut?
Ah, cunosc, acum, sumbrul lac Auber
Din inima ceţoasei ţări zisă Weir,
Recunosc umeda mlaştină Auber
Şi pădurea gulzilor - Weir.”

Traducerea: *Emil Gulian*

Ulalume - *O baladă* (în original *Ulalume - A Ballad)* a văzut lumina tiparului în decembrie 1847, în revista newyorkeză *American Review.*

ULALUME

The skies they were ashen and sober;
    The leaves they were crisped and sere --
    The leaves they were withering and sere;
It was night in the lonesome October
    Of my most immemorial year:
It was hard by the dim lake of Auber,
    In the misty mid region of Weir: --
It was down by the dank tarn of Auber,
    In the ghoul-haunted woodland of Weir.

Here once, through an alley Titanic,
    Of cypress, I roamed with my Soul --
    Of cypress, with Psyche, my Soul.
There were days when my heart was volcanic
    As the scoriac rivers that roll --
    As the lavas that restlessly roll
Their sulphurous currents down Yaanek,
    In the ultimate climes of the Pole --
That groan as they roll down Mount Yaanek
    In the realms of the Boreal Pole.

Our talk had been serious and sober,
    But our thoughts they were palsied and sere --
    Our memories were treacherous and sere;
For we knew not the month was October,
    And we marked not the night of the year --
    (Ah, night of all nights in the year!)
We noted not the dim lake of Auber,
    (Though once we had journeyed down here)
We remembered not the dank tarn of Auber,
    Nor the ghoul-haunted woodland of Weir.

And now, as the night was senescent,
    And star-dials pointed to morn --
    As the star-dials hinted of morn --

At the end of our path a liquescent
    And nebulous lustre was born,
Out of which a miraculous crescent
    Arose with a duplicate horn --
Astarte's bediamonded crescent,
    Distinct with its duplicate horn.

And I said -- "She is warmer than Dian:
    She rolls through an ether of sighs --
    She revels in a region of sighs.
She has seen that the tears are not dry on
    These cheeks, where the worm never dies,
And has come past the stars of the Lion,
    To point us the path to the skies --
    To the Lethean peace of the skies --
Come up, in despite of the Lion,
    To shine on us with her bright eyes --
Come up, through the lair of the Lion,
    With love in her luminous eyes."

But Psyche, uplifting her finger,
    Said -- "Sadly this star I mistrust --
    Her pallor I strangely mistrust --
Oh, hasten! -- ah, let us not linger!
    Oh, fly! -- let us fly! -- for we must."
In terror she spoke; letting sink her
    Wings till they trailed in the dust --
In agony sobbed, letting sink her
    Plumes till they trailed in the dust --
    Till they sorrowfully trailed in the dust.

I replied -- "This is nothing but dreaming.
    Let us on, by this tremulous light!
    Let us bathe in this crystalline light!
Its Sybillic splendor is beaming
    With Hope and in Beauty to-night --
    See! -- it flickers up the sky through the night!
Ah, we safely may trust to its gleaming,
    And be sure it will lead us aright --

We safely may trust to a gleaming
    That cannot but guide us aright,
    Since it flickers up to Heaven through the night."

Thus I pacified Psyche and kissed her,
    And tempted her out of her gloom --
    And conquered her scruples and gloom;
And we passed to the end of the vista --
    But were stopped by the door of a tomb --
    By the door of a legended tomb: --
And I said -- "What is written, sweet sister,
    On the door of this legended tomb?"
    She replied -- "Ulalume -- Ulalume --
    'T is the vault of thy lost Ulalume!"

Then my heart it grew ashen and sober
    As the leaves that were crisped and sere --
    As the leaves that were withering and sere --
And I cried -- "It was surely October
    On this very night of last year,
    That I journeyed -- I journeyed down here! --
    That I brought a dread burden down here --
    On this night, of all nights in the year,
    Ah, what demon has tempted me here?
Well I know, now, this dim lake of Auber --
    This misty mid region of Weir: --
Well I know, now, this dank tarn of Auber --
    This ghoul-haunted woodland of Weir."

O ENIGMĂ[1]

„**S**e află rar” a zis Salomon cel Prost
„R**a**r se află o idee în cel mai profund sonet.
Zăr**i**m prin toate lucrurile făcute fără rost
Tot **a**şa ca prin rarul napolitan bonet;
Fără **h**al e! O doamnă cum să-l poarte cochet?
Tot aş**a** cu Petrarca, la care sub avînt
Se-ascu**n**de uşurinţa, cum al bufniţei puf care-n vînt
Se duce î**n** zbor, ca hîrtia ce trece fără regret.”
Cu-adevăr**a**t să dăm, atunci, lui Sal crezămînt.
Maniile do**l**ente-ale tuckermanilor[2] sînt curente
Bule, ah, ef**e**mere şi astfel transparente;
Doar *aici* cum **v**ezi e un obscur alfabet
Care, însă, stab**i**l e, nemuritor, prin forţa
Numelor dragi a**s**cunse-n el cu-al lor secret.

Traducerea: *Emil Gulian*

O enigmă (în original *An Enigma)* a văzut lumina tiparului în martie 1848 în revista *Union Magazine of Literature and Art,* din New York.

---

[1] Vezi poezia *Valentine*, (footnote), pasajul referitor la acrostih. Numele este *Sarah Anna Lewis* (în versiunea românească *w* este înlocuit cu *v*).

[2] Cu alte cuvinte, critici îngăduitori cum era Henry Theodore Tuckerman (1813-1871), un contemporan al lui Poe.

AN ENIGMA

“Seldom we find,” says Solomon Don Dunce,
“Half an idea in the profoundest sonnet.
Through all the flimsy things we see at once
As easily as through a Naples bonnet -
Trash of all trash! - how *can* a lady don it?
Yet heavier far than your Petrarchan stuff-
Owl-downy nonsense that the faintest puff
Twirls into trunk-paper the while you con it.”
And, veritably, Sol is right enough.
The general tuckermanities are arrant
Bubbles - ephemeral and so transparent -
But *this is*, now, - you may depend upon it -
Stable, opaque, immortal - all by dint
Of the dear names that lie concealed within 't.

CĂTRE ***

Nu-i mult de cînd cel ce versurile-acestea scrie,
Cuprins de trufia nebună a intelectualităţii,
Credea în „puterea cuvintelor”, tăgăduind că vreodată
S-ar mai putea naşte, în mintea omenească, vreun gînd
Ce-ar întrece enunţarea lui prin cuvinte:
Şi acum, ca o ironie a acelei fanfaronade,
Două cuvinte - doar două disilabe străine –
Italieneşti după sunet, făcute a fi murmurate
Numai de îngeri cînd, sub clar de lună, visează
La „roua care brodează-ngheţate şiraguri de perle
Pe colina Hermonului”, porniră din inima lui
Gînduri pîn-atunci negîndite, ce sînt ca inima gîndului
Bogate şi mai divine, mai pătimaşe năluci
Chiar decît cele pe care seraful harpist Israfel
(Ce are „vocea mai dulce între toate creaturile Domnului”)
Poate spera să mai cînte. Dar eu! vraja mi-e ruptă. Cade
Pana fără putere din mîna înfiorată de tremur.
Cu numele tău drept text, cu toată porunca ta,
Nu mai pot scrie, nu pot vorbi şi nu pot gîndi,
Vai, nu pot simţi; căci nu e simţire
Această oprire fără mişcare pe pragul de aur
Al porţii larg deschise-a viselor,
Privind pierdut pe somptuoasa alee,
Înfiorat să te văd la dreapta, la stînga şi de-a lungul ei,
În aburul de purpură, pînă departe,
Pînă se termină privirea, numai pe tine.

Traducerea: *Emil Gulian*

Către *** (în original To *** [“*Not long ago, the writer of these lines*...”]) a văzut lumina tiparului în martie 1848, în revista *The Columbian Lady's and Gentleman's Magazine*, din New York.

TO ---- ----

Not long ago, the writer of these lines,
In the mad pride of intellectuality,
Maintained “the power of words”–– denied that ever
A thought arose within the human brain
Beyond the utterance of the human tongue:
And now, as if in mockery of that boast,
Two words–– two foreign soft dissyllables––
Italian tones made only to be murmured
By angels, dreaming in the moonlit “dew
That hangs like chains of pearl on Hermon hill,”––
Have stirred from out the abysses of his heart,
Unthought-like thoughts that are the souls of thought,
Richer, far wilder, far diviner visions
Than even the seraph harper, Israfel,
(Who has “the sweetest voice of all God’s creatures,”)
Could hope to utter. And I! my spells are broken.
The pen falls powerless from my shivering hand.
With thy dear name as text, though bidden by thee,
I cannot write–– I cannot speak or think,
Alas, I cannot feel; for ’t is not feeling,
This standing motionless upon the golden
Threshold of the wide-open gate of dreams,
Gazing, entranced, adown the gorgeous vista,
And thrilling as I see upon the right,
Upon the left, and all the way along
Amid empurpled vapors, far away
To where the prospect terminates––thee only.

CĂTRE HELEN

O dată te-am văzut, o dată numai;
Sînt ani de-atunci: să nu spun *cîţi, nu* mulţi.
Era un miez de noapte-n iulie şi din
Plin discul lunei care, asemeni sufletului
Tău răsărind, îşi făcea drum prin ceruri,
Cădea un mătăsos văl de lumină,
Cu linişte şi dulce-alean şi somn,
Pe feţele nălţate a o mie
De roze ce creşteau într-o-ncîntată
Grădină unde vîntul nu-ndrăznea
Să umble decît doar tiptil, cădea
Pe feţele nălţate ale-acelor
Roze, ce-n schimbul dragostei-lumine,
Îşi dădeau sufletul îmbălsămat
Într-o extatică moarte. Cădea
Pe feţele nălţate ale-acelor
Roze ce surîdeau şi se stingeau
Pe-acest răzor, de tine fermecate
Şi de poezia fiinţei tale.

În alb înveşmîntată, pe un strat
De violete, te-am văzut şezînd
Culcată, pe cînd luna cădea peste
Feţele-ntoarse ale rozelor
Şi pe-a ta, vai, întoarsă în durere!

Nu era Soartea, care-n acest miez
De noapte-n iulie, nu era Soartea
(Al cărui nume este tot durere)
Care-mi spunea să mă opresc în faţa
Zăbrelelor grădinii spre-a sorbi
Mireasma-acestor roze adormite?

Nici un zvon: lumea păcatului dormea,
Afară doar de tine şi de mine.
(Oh, cer, oh, Doamne, cum îmi bate inima
Apropiind aceste două nume!)
Afară doar de tine şi de mine.
M-am oprit, am privit şi-ntr-o clipită
Pieriră toate. - Ah, ia aminte bine:
Era doar o grădină fermecată!

Lampa cu zare de mărgăritar
A lumii a apus, stratul de muşchi
Şi unduitele cărări, extaticele
Flori, arborii cei plini de freamăt
S-au stins din ochi; şi-al rozelor parfum
Muri şi el în braţele-adierilor,
În adoraţie. Tot, tot se stinse,
Afară doar de tine,-afară doar
De mai puţin ca tine, de lumina
Divină-n ochii tăi, afară doar
De sufletul din ochii tăi nălţaţi!
Nu i-am văzut decît pe ei,
Ei erau lumea toată pentru mine!
Nu i-am văzut decît pe ei, numai
Pe ei ceasuri întregi, pînă ce luna
Se duse. Ce sălbatice poveşti
De dragoste par scrise de aceste
Armonioase, cristaline sfere!
Ce-ntunecată suferinţă şi ce
Nădejde nelumeaseă! Ce senină
Mare de mîndrie! Ce avînt
Cutezător şi, totuşi, ce adîncă,
Ce nesecată sete de iubire!

Dar, în sfîrşit, Diana se culcă,
În stratul de apus al unui nour
De fulgere-ncărcat. Şi tu - o umbră –

Printre funebrii arbori ai plecat.
Doar ochii tăi rămas-au. Ei *n-au vrut*
Să plece, niciodată n-au plecat!
Iluminîndu-mi calea solitară
Spre casă noaptea, nu m-au părăsit
(Cum au făcut nădejdile-mi) de-atunci.
Ei mă urmează. Ei mă duc prin ani,
Ei îmi sînt sfetnici - eu însă li-s rob.
Ei au menirea lor de-a lumina
Şi de-a înflăcăra. Eu - datoria
De-a fi mîntuit de lumina lor
Scânteietoare, de-a mă limpezi
În focul lor electric, şi sfinţi
În focul lor elysean. Ei umplu
Cu Frumuseţe (care e Nădejde),
Sufletul meu şi sînt, departe-n ceruri,
Stelele-n faţa cărora-ngenunchi
În tristele, tăcutele vegheri
Din noaptea mea. Pe cînd, chiar în amiază,
Îi văd lucind mereu, doi dulci luceferi
Ce nu pot fi întunecaţi de soare!

Traducerea: *Dan Botta*

Către Helen (în original *To Helen (I saw thee once--)* a văzut lumina tiparului în noiembrie 1848 în revista *Union Magazine of Literature and Art,* din New York.

TO HELEN

I saw thee once-- once only -- years ago:
I must not say how many -- but not many.
It was a July midnight; and from out
A full-orbed moon, that, like thine own soul, soaring,
Sought a precipitate pathway up through heaven,
There fell a silvery-silken veil of light,
With quietude, and sultriness, and slumber,
Upon the upturned faces of a thousand
Roses that grew in an enchanted garden,
Where no wind dared to stir, unless on tiptoe --
Fell on the upturn'd faces of these roses
That gave out, in return for the love-light,
Their odorous souls in an ecstatic death --
Fell on the upturn'd faces of these roses
That smiled and died in this parterre, enchanted
By thee, and by the poetry of thy presence.

Clad all in white, upon a violet bank
I saw thee half reclining; while the moon
Fell on the upturn'd faces of the roses,
And on thine own, upturn'd- alas, in sorrow!

Was it not Fate, that, on this July midnight-
Was it not Fate, (whose name is also Sorrow,)
That bade me pause before that garden-gate,
To breathe the incense of those slumbering roses?
No footstep stirred: the hated world an slept,
Save only thee and me. (Oh, Heaven!- oh, God!
How my heart beats in coupling those two words!)
Save only thee and me. I paused- I looked-
And in an instant all things disappeared.
(Ah, bear in mind this garden was enchanted!)

The pearly lustre of the moon went out:
The mossy banks and the meandering paths,

The happy flowers and the repining trees,
Were seen no more: the very roses' odors
Died in the arms of the adoring airs.
All- all expired save thee- save less than thou:
Save only the divine light in thine eyes-
Save but the soul in thine uplifted eyes.
I saw but them- they were the world to me!
I saw but them- saw only them for hours,
Saw only them until the moon went down.
What wild heart-histories seemed to he enwritten

Upon those crystalline, celestial spheres!
How dark a woe, yet how sublime a hope!
How silently serene a sea of pride!
How daring an ambition; yet how deep-
How fathomless a capacity for love!

But now, at length, dear Dian sank from sight,
Into a western couch of thunder-cloud;
And thou, a ghost, amid the entombing trees
Didst glide away. Only thine eyes remained;
They would not go- they never yet have gone;
Lighting my lonely pathway home that night,
They have not left me (as my hopes have) since;
They follow me- they lead me through the years.
They are my ministers -- yet I their slave.
Their office is to illumine and enkindle --
My duty, to be saved by their bright light,
And purified in their electric fire,
And sanctified in their elysian fire.
They fill my soul with Beauty (which is Hope),
And are far up in Heaven -- the stars I kneel to
In the sad, silent watches of my night;
While even in the meridian glare of day
I see them still -- two sweetly scintillant
Venuses, unextinguished by the sun!

ELDORADO

Vesel gătit,
Cavaler strălucit,
Prin soare, prin umbră,-a umblat,
Un cîntec cîntînd,
Mereu căutînd,
Un Eldorado de mult visat.

Dar îmbătrîni
Viteazul, şi
Pe inima lui încet a-nserat,
Fără să găsească
Zare pămîntească
Să semene cu Eldorado visat.

Puterile cîte îl îndrăgiră
Pînă la urmă îl părăsiră.
Umbra altui pelerin s-a iscat:
„Umbră, spune-mi mie,
Pe unde să fie
Acel Eldorado de mult visat?”

„Peste Munţii Lunei,
Dincolo de fundul,
Marii Văi a Umbrei, un drum dezolat,
Mereu galopează” –
Zise Umbra - „cutează,
Dacă-ntrebi de Eldorado visat”.

Traducerea: *Emil Gulian*

Eldorado a văzut lumina tiparului la 21 aprilie 1849, în ziarul *The Flag of Our Union.*

ELDORADO

Leit în fier,
Un cavaler
Voios a apucat-o,
Pe nori, pe vînt,
Cîntînd un cînt,
Pe drum, spre Eldorado.

Ajuns moşneag,
Mîndrul pribeag,
Pe fruntea-i s-a lăsat o
Umbră, căci el
N-află de fel
Tărîm ca Eldorado.

Şi-ntr-un tîrziu,
De dor pustiu,
Pe-o umbră-a-ntîmpinat-o:
„Umbră, grăi,
Ci unde-ar fi
Ţinutul Eldorado?”

„Dincolo de
Ai lunii munţi,
Pe-acolo calea-ţi ad-o,
În Valea Umbrii,
Dacă umbli
Zorind spre Eldorado.

Traducerea: *Dan Botta*

ELDORADO

Gaily bedight,
    A gallant knight,
In sunshine and in shadow,
    Had journeyed long,
Singing a song,
    In search of Eldorado.

    But he grew old -
    This knight so bold -
And o'er his heart a shadow
    Fell, as he found
    No spot of ground
That looked like Eldorado.

    And, as his strength
    Failed him at length,
He met a pilgrim shadow -
    'Shadow,' said he,
    'Where can it be -
This land of Eldorado?'

    'Over the Mountains
    Of the Moon,
Down the Valley of the Shadow,
    Ride, boldly ride,'
    The shade replied, -
'If you seek for Eldorado!'

PENTRU ANNIE

Har Domnului, criza,
Răul s-a sfîrşit,
Şi boala-ndelungă
S-a dus, în sfîrşit.
Şi febra „Viaţă”
E-nvinsă,-n sfîrşit.

E trist, recunosc,
N-am vlagă nicicum,
Şi-un muşchi nu se mişcă,
Întins stînd acum.
Ce-mi pasă! Mă simt
Mai bine acum.

Şi-atît de cuminte,
În patu-mi mă port.
Că cine mă vede
Ar zice că-s mort,
S-ar speria văzîndu-mă,
Crezînd că sînt mort.

Durere şi geamăt,
Suspin şi văpaie
Se stinseră-o dată
Cu-oribila bătaie
A inimii,-această oribilă,
Oribilă bătaie

Dezgustul şi-amarul,
Durerea fierbinte,
Trecut-au cu febra

Ce luase-a mea minte,
Cu febra „Viaţă”
Ce-arde-a mea minte.

Şi, ah, între multe
Torturi mi se dete
Cea mai rea din toate,
Amarnica sete.
Din rîul de-asfalt
Al patimei bete.
Băui dintr-o apă
Ce stinge-orice sete.

Din apa ce curge,
Cu veşnic descînt
Dintr-un şipot la cîţiva
Paşi doar sub pămînt,
Dintr-o peşteră nu prea
Adîncă-n pămînt.

Şi, ah, nu se spună
Prosteşte vreodat’
C-odaia mea-i sumbră
Şi strîmt al meu pat;
Căci nimeni nu doarme
În altfel de pat,
Ca să dormi, te culcă
În astfel de pat...

Tantalicu-mi suflet,
Plecat blîndei firi,
A uitat, nu-i pare
Rău de trandafiri,
De vechile-i griji,
De mirţi şi trandafiri.

Căci el îşi închipuie,
Zăcând pe-ndelete.
Mireasmă mai sfîntă,
În jur, de violete;
De rosmarin mireasmă
Şi de violete,
Cu rută [1] şi blînde,
Pure violete.

Şi zace ferice,
Scăldat în diafanii,
Fiori de credinţă
Şi frumuseţea Annii,
Înecat în baia
Pletelor Annii.

Mă sărută duios,
Mi-aduse dulce alinu-i.
Căzui atunci uşor
Spre a dormi la sînu-i,
Spre a dormi adînc
În cerul de la sînu-i.

Şi cînd s-a stins lumina
Îmi puse şalul său,
Şi se rugă de îngeri
A mă feri de rău,
De-a îngerilor doamnă –
A mă feri de rău.

Şi-atît de cuminte,
În patu-mi mă port
Iubirea cunoscîndu-i,
Încît m-aţi crede mort,
Şi-atît de liniştit,

[1] Plantă (*Ruta graveolens*) originară sudul Europei.

În patu-mi mă port
(Cu dragostea-i la sînu-mi)
Încît m-aţi crede mort;
V-aţi speria văzîndu-mă,
Crezînd că-s mort.

Dar inima-mi luceşte
Mai viu ca diafanii
Aştri din tărie,
Căci scînteie cu Annie,
Se-aprinde la lumina
Iubirii pentru Annie,
La gîndul luminii
Ochilor Annii.

Traducerea: *Dan Botta*

Pentru Annie (în original *For Annie*) a văzut lumina tiparului la 28 aprilie 1848, în ziarul *Flag of Our Union.*

FOR ANNIE

Thank Heaven! the crisis --
    The danger is past,
And the lingering illness
    Is over at last --
And the fever called "Living"
    Is conquered at last.

Sadly, I know
    I am shorn of my strength,
And no muscle I move
    As I lie at full length --
But no matter! -- I feel
    I am better at length.

And I rest so composedly,
    Now, in my bed,
That any beholder
    Might fancy me dead --
Might start at beholding me,
    Thinking me dead.

The moaning and groaning,
    The sighing and sobbing,
Are quieted now,
    With that horrible throbbing
At heart: -- ah, that horrible,
    Horrible throbbing!

The sickness -- the nausea --
    The pitiless pain --
Have ceased, with the fever
    That maddened my brain --
With the fever called "Living"
    That burned in my brain.

And oh! of all tortures
    That torture the worst
Has abated -- the terrible
    Torture of thirst
For the naphthaline river
    Of Passion accurst: --
I have drank of a water
    That quenches all thirst: --

Of a water that flows,
    With a lullaby sound,
From a spring but a very few
    Feet under ground --
From a cavern not very far
    Down under ground.

And ah! let it never
    Be foolishly said
That my room it is gloomy
    And narrow my bed;
For man never slept
    In a different bed --
And, to sleep, you must slumber
    In just such a bed.

My tantalized spirit
    Here blandly reposes,
Forgetting, or never
    Regretting its roses --
Its old agitations
    Of myrtles and roses:

For now, while so quietly
    Lying, it fancies
A holier odor
    About it, of pansies --
A rosemary odor,
    Commingled with pansies --
With rue and the beautiful

Puritan pansies.

And so it lies happily,
Bathing in many
A dream of the truth
And the beauty of Annie --
Drowned in a bath
Of the tresses of Annie.

She tenderly kissed me,
She fondly caressed,
And then I fell gently
To sleep on her breast --
Deeply to sleep
From the heaven of her breast.

When the light was extinguished,
She covered me warm,
And she prayed to the angels
To keep me from harm --
To the queen of the angels
To shield me from harm.

And I lie so composedly,
Now in my bed,
(Knowing her love)
That you fancy me dead --
And I rest so contentedly,
Now in my bed,
(With her love at my breast)
That you fancy me dead --
That you shudder to look at me,
Thinking me dead: --

But my heart it is brighter
Than all of the many
Stars in the sky,
For it sparkles with Annie --
It glows with the light

Of the love of my Annie --
With the thought of the light
Of the eyes of my Annie.

SONET - *Mamei mele*

Fiindcă simt că-ntr-a cerului mărire,
Îngerii cînd unul pe altul se cheamă
N-au între cuvintele lor înflăcărate de iubire
Un altul mai duios ca cel de „Mamă”,
De-aceea de mult cu-acest nume scump te-am chemat,
Pe tine ce eşti mai mult decît o mamă pentru mine,
Şi umpli inima inimii mele unde Moartea te-a instaurat
În locul sufletului Virginiei mele dus în lumine.
Mama, propria-mi mamă, ce muri-n anii mei timpurii
Era doar mama mea, pe cînd tu
Eşti mama acelei pe care atît o iubii,
Şi deci mi-eşti mai dragă decît aceea ce mă născu,
Cu acel infinit cu care soţia mea era
Mai dragă sufletului meu decît viaţa mea.

Traducerea: *Dan Botta*

Sonet - *Mamei mele* (în original *Sonnet - To My Mother*) a văzut lumina tiparului la 7 iulie 1849, în ziarul *Flag of Our Union.*

TO MY MOTHER

Because I feel that, in the Heavens above,
    The angels, whispering to one another,
Can find, among their burning terms of love,
    None so devotional as that of "Mother,"
Therefore by that dear name I long have called you --
    You who are more than mother unto me,
And fill my heart of hearts, where Death installed you
    In setting my Virginia's spirit free.
My mother -- my own mother, who died early,
    Was but the mother of myself; but you
Are mother to the one I loved so dearly,
    And thus are dearer than the mother I knew
By that infinity with which my wife
    Was dearer to my soul than its soul-life.

[The above was addressed to the poet's mother-in-law, Mrs. Clemm --Ed.]

ANNABEL LEE

Demult, într-un regat lîngă mare,
De cînd mulţi ani or fi,
Trăia o fată, poate-o cunoaşteţi,
Pe numele de ANNABEL LEE;
Trăia astă fată numai cu gîndul
Să mă-ndrăgească, s-o pot îndrăgi.

Eu eram copil, ea era copil,
În regatul ce lîngă mare luci:
Dar iubeam cu-o dragoste mai mult decît dragoste –
Eu şi frumoasa ANNABEL LEE;
Pe care chiar serafimii din ceruri
Începură a ne-o rîvni.

Şi iată de ce (e mult de atunci)
În regatul mării de ce veni
Un nor din care vîntul suflînd, o-ngheţă
Pe frumoasa mea ANNABEL LEE;
Îndată înaltele-i rude-o luară
De lîngă mine, departe tare,
Şi-ntr-un mormânt o aşezară
În regatul acela de lîngă mare.

Fiind gloata îngerilor tristă în ceruri,
La fericirea noastră rîvni;
Da! acesta desigur fu rostul
(Ştiu toţi că altul nu putea fi)
Pentru care vîntul, iscat din nor noaptea,
Îngheţă şi ucise pe ANNABEL LEE.

Dar dragostea noastră era mai tare cu mult:
Decît a celor mai bătrîni decît noi,

Decît a celor mai înţelepţi decît noi,
Şi nici chiar îngerii de sus ai cerurilor,
Nici demonii de jos, din fundul mărilor,
Sufletul meu nu l-au putut despărţi
De cel al frumoasei ANNABEL LEE.

Căci razele de aur ale lunii mi-aduc
Visuri cu frumoasa ANNABEL LEE.
Şi cînd stelele ies, scînteind văd ochii
Totdeauna frumoasei ANNABEL LEE.
În mareea înaltă a nopţii, aşa, mă culc alături de draga mea

Draga mea, viaţa, mireasa mea.
În cavoul de-acolo, din ţara mării,
Ţara cu mormîntul în care e ea.

Traducerea: *Emil Gulian*

Annabel Lee a văzut lumina tiparului la 9 octombrie 1849, în ziarul *New York Tribune.*

ANNABEL LEE

Trecut-au ani, ani mulţi de cînd,
Pe-un ţărm al mării viorii.
Trăia o fată pe care o veţi fi cunoscînd
Cu numele Annabel Lee;
Şi acea fată trăia doar cu un singur gînd:
De a-mi fi dragă şi de-a mă iubi.

Eu eram un copil, ea era o copilă
Pe ţărmul mării viorii;
Dar ne iubeam cu-o iubire mai tare ca însăşi iubirea
Eu şi-a mea Annabel Lee,
Cu o iubire pe care serafii din ceruri
Începură a ne-o pizmui.

Şi-aceasta a fost pricina din care, demult,
Pe ţărmul mării viorii,
Un vînt adié dintr-un nor, ucigînd
Pe draga mea Annabel Lee;
Atunci înaltele-i rude veniră
Ducînd-o departe de-aci,
Ca s-o aşeze-ntr-un mormînt
Pe ţărmul mării viorii.

Îngerii, nicicum atît de fericiţi în ceruri,
Pizmuindu-ne, au prins a veni,
Da, aceasta era pricina din care (aşa se şi zice
Pe ţărmul mării viorii),
Un vînt adié într-o noapte din nor,
Ucigînd şi-ngheţînd draga-mi Annabel Lee.

Dar ne iubeam cu-o iubire mai tare decît

A celor mai vîrstnici ca noi,
A multor mai vrednici ca noi,
Şi nici îngerii înşişi în cerul cel sfînt,
Nici demonii-n iad nu vor şti
Să abată vreodată sufletul meu de la sufletul
Limpedei Annabel Lee.

Căci nu-i lună în zări, făr' s-aducă visări
De la draga mea Annabel Lee,
Şi nici stele răsar făr' să văd ochii mari
Ai limpedei Annabel Lee;
Şi cînd noaptea suia, stam întins lîngă ea,
Draga mea, draga mea, viaţa, mireasa mea,
În mormîntu-i dintre ape vii,
În groapa-i dintre fremătătoare ape vii.

Traducerea: *Dan Botta*

ANNABEL LEE

It was many and many a year ago,
    In a kingdom by the sea,
That a maiden lived whom you may know
    By the name of ANNABEL LEE; -
And this maiden she lived with no other thought
    Than to love and be loved by me.

I was a child and She was a child,
    In this kingdom by the sea,
But we loved with a love that was more than love -
    I and my ANNABEL LEE -
With a love that the wingéd seraphs of Heaven
    Coveted her and me.

And this was the reason that, long ago,
    In this kingdom by the sea,
A wind blew out of a cloud by night
    Chilling my ANNABEL LEE;
So that her high-born kinsmen came
    And bore her away from me,
To shut her up, in a sepulchre
    In this kingdom by the sea.

The angels, not half so happy in Heaven,
    Went envying her and me;
Yes! that was the reason (as all men know,
    In this kingdom by the sea)
That the wind came out of the cloud, chilling
    And killing my ANNABEL LEE.

But our love it was stronger by far than the love
    Of those who were older than we -
    Of many far wiser than we -
And neither the angels in Heaven above
    Nor the demons down under the sea

Can ever dissever my soul from the soul
Of the beautiful ANNABEL LEE: -

For the moon never beams without bringing me dreams
Of the beautiful ANNABEL LEE;
And the stars never rise but I see the bright eyes
Of the beautiful ANNABEL LEE;
And so, all the night-tide, I lie down by the side
Of my darling, my darling, my life and my bride
In her sepulchre there by the sea -
In her tomb by the side of the sea.

CLOPOTELE

I

Clopoţei de sanie,
Clopoţei de-argint!
O, ce lume de-ncîntări e-n duiosul lor alint!
Cum clinchesc, clinchesc, clinchesc,
În văzduhul nopţii reci,
De cînd stele ce clipesc
Sus pe cer, din ochi clipesc
Cu descîntul lor de veci;
Şi se prind în mers, mers, mers,
Într-un fel de runic vers [1],
Într-o tintinabulare muzical doinind din ei
Clopoţei, clopoţei, clopoţei, clopoţei,
Clinchete şi singhete de clopoţei.

II

Clopote de nuntă,
Clopote de aur
O, ce lume fericită-n armoniosul lor tezaur!
Şi pe-al nopţii dulce vînt
Cum îşi cîntă-al lor descînt!
Şi din notele-n risipă,
Dimpreună,
Ce cîntare se-nfiripă
Pentru turtureaua ce ascultă, cu-o aripă

[1] Cu alte cuvinte, în ritmul vechilor poeme şi incantaţii aliterative ale scandinavilor şi ale anglo-saxonilor, scrise cu caractere runice (semne derivate din alfabetul latin şi din cel grec, folosite de popoarele germanice în antichitate).

Peste lună!
Din sonorele calicii
Ce talaz masiv de eufonice delicii!
Ce de hohote!
Ce de clocote!
Cum rostogoleşte-n şopote,
Răpitorul ritm de clopote
Cîntecul şi-ncîntecul de clopote,
Clopote, clopote, clopote,
Clopote, clopote, clopote,
Clangătul şi zangătul de clopote!

III

Clopote de-alarmă, clopote de aramă!
Ce fantastice terori tulburarea lor proclamă?
Şi-ntr-al nopţii aspru vînt
Cu ce spaimă ne-nspăimînt'!
Prea-ngrozite spre-a grăi
Pot răcni, răcni, răcni
În discordie nebună
Într-o aprigă chemare de-a da ajutor la foc,
Într-o înfruntare-adusă surdului, sălbaticului foc,
Ce se urcă sus, mai sus,
C-un dor beat de nenoroc
Şi-o-ncordare-alucinată
Spre-a stinge-acum, acum sau niciodată,
Palid închipata lună.
Oh, clopote, clopote, clopote!
Ce poveste spun înfricoşatele lor şopote,
Şi ce vaer!
Cum mai sună, bat şi rag!
Ce de spaime-aruncă-n larg
În sînul tremurătorului aer!
Ci urechea desluşeşte
Într-un huiet,

Într-un vuiet,
Cum primejdia se-nvolbură şi creşte;
Ci urechea prinde-n şopote
Dintr-un hohot,
Dintr-un tropot,
Cum primejdia se-afundă şi dă-n clocote,
În afundul şi în clocotele fúriei de clopote,
Clopote,
Clopote, clopote, clopote, clopote,
Clopote, clopote, clopote,
În ţipătul şi strigătul de clopote!

IV

Clopote de-ngropăciune, clopote de fier!
Ce solemne gînduri cîntă în prohodul lor sever!
Şi-ntr-o noapte fără vînt
De ce spaimă te-nspăimînt'!
Cu al glasului lor patetic freamăt!
Căci un sunet izbucnit
Din gîtlejul lor dogit
E un geamăt.
Clopotarii, clopotarii,
Sus în turle peste arii
Singuri stînd,
Cei ce sună, sună, sună
Melancolicul comînd,
Se simt mîndri să ne pună
Peste inimi un mormînt.
Ei nu-s oameni şi nici fieri.
Nu-s bărbaţi şi nici muieri,
Ci-s furtună:
Craiul lor e cel ce sună;
Şi el tună, tună, tună,
Tună

Un paian [1] de clopote!
Sînul lui voios e-n zvocote
De acest paian de clopote!
Iar el joacă, joacă-n hohote;
Şi se prinde-n mers, mers, mers,
Într-un fel de runic vers,
Cu acest paian de clopote,
Clopote,
Şi se prinde-n mers, mers, mers
Într-un fel de runic vers,
Cu sunetul de clopote,
Clopote, clopote, clopote,
Cu tunetul de clopote.
Şi se prinde-n mers, mers, mers,
În funebre ropote,
Într-un vesel, runic vers,
Cu dangătul de clopote,
Clopote, clopote, clopote,
Clopote, clopote, clopote, clopote,
Clopote, clopote, clopote,
Cu bocetul şi mugetul de clopote.

Traducerea: *Dan Botta*

Clopotele (în original *The Bells*) a văzut lumina tiparului în noiembrie 1849, în revista *Sartain's Union Magazine of Literature and Art.*

[1] *Paian*; pean - Imn în cinstea lui Apollo.

THE BELLS

I.

HEAR the sledges with the bells -
Silver bells!
What a world of merriment their melody foretells!
How they tinkle, tinkle, tinkle,
In the icy air of night!
While the stars that oversprinkle
All the heavens, seem to twinkle
With a crystalline delight;
Keeping time, time, time,
In a sort of Runic rhyme,
To the tintinnabulation that so musically wells
From the bells, bells, bells, bells,
Bells, bells, bells -
From the jingling and the tinkling of the bells.

II.

Hear the mellow wedding-bells
Golden bells!
What a world of happiness their harmony foretells!
Through the balmy air of night
How they ring out their delight! -
From the molten-golden notes,
And all in tune,
What a liquid ditty floats
To the turtle-dove that listens, while she gloats
On the moon!
Oh, from out the sounding cells,
What a gush of euphony voluminously wells!
How it swells!
How it dwells
On the Future! - how it tells

Of the rapture that impels
To the swinging and the ringing
Of the bells, bells, bells -
Of the bells, bells, bells, bells,
Bells, bells, bells -
To the rhyming and the chiming of the bells!

III.

Hear the loud alarum bells -
Brazen bells!
What tale of terror, now, their turbulency tells!
In the startled ear of night
How they scream out their affright!
Too much horrified to speak,
They can only shriek, shriek,
Out of tune,
In a clamorous appealing to the mercy of the fire,
In a mad expostulation with the deaf and frantic fire,
Leaping higher, higher, higher,
With a desperate desire,
And a resolute endeavor
Now - now to sit, or never,
By the side of the pale-faced moon.
Oh, the bells, bells, bells!
What a tale their terror tells
Of Despair!
How they clang, and clash, and roar!
What a horror they outpour
On the bosom of the palpitating air!
Yet the ear, it fully knows,
By the twanging
And the clanging,
How the danger ebbs and flows;
Yet, the ear distinctly tells,
In the jangling
And the wrangling,
How the danger sinks and swells,

By the sinking or the swelling in the anger of the bells -
Of the bells -
Of the bells, bells, bells, bells,
Bells, bells, bells -
In the clamour and the clangour of the bells!

IV.

Hear the tolling of the bells -
Iron bells!
What a world of solemn thought their monody compels!
In the silence of the night,
How we shiver with affright
At the melancholy meaning of their tone!
For every sound that floats
From the rust within their throats
Is a groan.
And the people - ah, the people -
They that dwell up in the steeple,
All alone,
And who, tolling, tolling, tolling,
In that muffled monotone,
Feel a glory in so rolling
On the human heart a stone -
They are neither man nor woman -
They are neither brute nor human -
They are Ghouls: -
And their king it is who tolls: -
And he rolls, rolls, rolls, rolls,
Rolls
A pæan from the bells!
And his merry bosom swells
With the pæan of the bells!
And he dances, and he yells;
Keeping time, time, time,
In a sort of Runic rhyme,
To the pæan of the bells -

Of the bells: -
Keeping time, time, time,
In a sort of Runic rhyme,
To the throbbing of the bells -
Of the bells, bells, bells -
To the sobbing of the bells: -
Keeping time, time, time,
As he knells, knells, knells,
In a happy Runic rhyme,
To the rolling of the bells -
Of the bells, bells, bells: -
To the tolling of the bells -
Of the bells, bells, bells, bells,
Bells, bells, bells -
To the moaning and the groaning of the bells.

ANEXE

IMITAŢIE

Un sumbru val nepătruns
De orgoliu nesfîrşit şi ascuns –
Un mister şi un vis în stele
Ar părea zorile vieţii mele;
Dar, vă spun, acest vis închide
Gîndurile tumultuoase, lucide,
Ale fiinţelor care-au fost.
Le-ar fi văzut, poate, mintea mea prost,
De le-aş fi lăsat să treacă uşor,
Privindu-le cu un ochi visător!
Fie ca nimeni să nu moştenească
Această viziune nepămîntească,
Pe care-aş fi vrut s-o-mblînzesc,
În spiritul meu s-o vrăjesc:
Speranţa îmi strălucea la urmă
Dar, ca timpul luminos, toate se curmă,
Iar odihna mea pe-acest pămînt,
Scoţînd un suspin, se duse în vînt:
Deci nu-mi mai pasă dacă pieri
Cu vreun gînd pe care-l iubii.

Traducerea: *Emil Gulian*

Imitaţie (în original *Imitation*) a fost scrisă în 1827.

IMITATION

A dark unfathom'd tide
Of interminable pride -
A mystery, and a dream,
Should my early life seem;
I say that dream was fraught
With a wild, and waking thought
Of beings that have been,
Which my spirit hath not seen,
Had I let them pass me by,
With a dreaming eye!
Let none of earth inherit
That vision on my spirit;
Those thoughts I would control
As a spell upon his soul:
For that bright hope at last
And that light time have past,
And my worldly rest hath gone
With a sigh as it pass'd on
I care not tho' it perish
With a thought I then did cherish.

IMN LUI ARISTOGEITON ŞI HARMODIUS[1]

(traducere din greceşte)

I

Încoronat cu mirt, voi ascunde spada,
Ca acei campioni încărcaţi de bravură.
Care fierul în tiran împlîntară
Şi Atenei libertate dădură.

II

Eroi iubiţi, sufletele voastre veşnic pribegesc
În insule ce numai fericire trădează;
Unde aleşii de mult odihnesc,
Unde Ahil, Diomed repauzează.

III

Cu proaspăt mirt spada-mi înconjor,
Cu Harmodius, credincios soliei,
Care făcu pe altarul protector
Libaţii cu sîngele Tiraniei.

IV

[1] Eroi al antichităţii eline [Harmodius (Ἁρμόδιος / Harmódios) şi Aristogeiton (Ἀριστογείτων / Aristogeítôn], consideraţi martiri ai cauzei libertăţii, fiindcă au fost schingiuiţi şi pedepsiţi cu moartea pentru vina de a fi uneltit asasinarea lui Hippias, tiranul Atenei (527-511 î.e.n.).

Voi, ce-aţi spălat dezonoarea Atenei!
Voi, răzbunători ai Libertăţii!
Secolele vor iubi nesfîrşit gloria voastră,
Păstrată în cînturile cetăţii!

Traducerea: *Emil Gulian*

Imn lui Aristogiton şi Harmodius (în original *Hymn to Aristogeiton and Harmodius*) a fost scris în 1827 (?).

HYMN TO ARISTOGEITON AND HARMODIUS

Translation from the Greek

I

WREATHED in myrtle, my sword I'll conceal
Like those champions devoted and brave,
When they plunged in the tyrant their steel,
And to Athens deliverance gave.

II

Beloved heroes! your deathless souls roam
In the joy breathing isles of the blest;
Where the mighty of old have their home
Where Achilles and Diomed rest

III

In fresh myrtle my blade I'll entwine,
Like Harmodius, the gallant and good,
When he made at the tutelar shrine
A libation of Tyranny's blood.

IV

Ye deliverers of Athens from shame!
Ye avengers of Liberty's wrongs!
Endless ages shall cherish your fame,
Embalmed in their echoing songs!

Notă asupra ediţiei[1]

1. Pentru traducerea prozei şi a versurilor lui Edgar Allan Poe cuprinse în volumul nostru, am ales ca text de bază lucrarea The Complete Poems and Stories of Edgar Allan Poe with Selections from his Critical Writings *with an Introduction and Explanatory Notes by Arthur Hobson Quinn, Texts Established, with Bibliographical Notes, by Edward H. O'Neill, Two Volumes, third Printing, New York, Alfred A. Knopf, 1958* (Poemele şi povestirile lui Edgar Allan Poe, însoţite de pagini alese din scrierile sale critice cu o introducere şi note explicative de Arthur Hobson Quinn, îngrijirea textului şi notele bibliografice de Edward H. O'Neill, în două volume, ediţia a III-a).

2. La fel ca în ediţia de bază, în lucrarea noastră, atît povestirile cît şi poemele sînt rînduite după criteriul cronologic.

3. Cuvintele străine folosite de autor au fost de regulă reproduse întocmai; de asemenea au fost respectate grafia numelor proprii, sublinierile, majusculele, structura paragrafelor şi punerea în pagină din textul de bază, menţionîndu-se în notă ori de cîte ori motive temeinice au determinat abateri de la această normă.

.....

4*. La alcătuirea notelor explicative, s-a folosit, pe lîngă izvoarele obişnuite (enciclopedii, dicţionare etc.) aparatul ştiinţific al lucrărilor: Edgar Allan Poe,* Oeuvres en prose*, traduites par Charles Baudelaire, texte établi et annoté par Y. G. Le Dantec, Librairie Gallimard, NRF, Paris, 1956* (Edgar Allan Poe - Opere în proză, traduse de Charles Baudelaire, text stabilit şi adnotat de Y. G. Le Dantec); Edgar Allan Poe

[1] Este vorba de „Edgar Allan Poe – Scrieri alese”, Editura pentru literatură universală (Clasicii literaturii universale), Bucureşti – 1968.

Izbrannae, Gosudarstvennoe izdatelstvo Hudojestvennoi Literaturi, Moskva 1958.

.....

6. Din numeroasele versiuni româneşti parţiale ale poemelor lui E. A. Poe am ales, din cele tipărite, unele poeme din versiunea semnată de Emil Gulian şi tipărită la Editura Fundaţiei pentru literatură şi artă în 1938.

Poemele semnate de Dan Botta au fost extrase dintr-o traducere manuscrisă aflătoare în posesia editurii noastre. Moartea poetului tălmăcitor, survenită în timpul lucrului consacrat poemelor lui Poe, l-a împiedicat să desăvîrşească expresia românească a poemelor traduse, care se înscriu, totuşi, printre cele mai realizate traduceri din opera poetului american.

*De aceea, în cîteva cazuri (*Israfel, Lenore, Eldorado, Annabel Lee*) publicăm ambele versiuni (Emil Gulian, Dan Botta). Cititorul va avea astfel posibilitatea să compare rezultatele artistice ale muncii celor doi traducători.*

Poemele Imitaţie *şi* Imn lui Aristogiton şi Harmodius *(traduse de Emil Gulian din volumul* Edgar Poe - Complete Poetical Works*, cu note de John H. Ingram, Chandos Classics, London, 1928) lipsesc din ediţia Arthur Hobson Quinn; de aceea au fost tipărite deosebit ca anexe la sfîrşitul secţiunii rezervate creaţiei poetice a lui E. A. Poe.*

EDITURA PENTRU LITERATURĂ UNIVERSALĂ

THOSE
WHO
DREAM
BY DAY ARE
COGNIZANT OF
MANY THINGS THAT
ESCAPE THOSE WHO
DREAM ONLY AT NIGHT.
- EDGAR ALLAN POE -

CUPRINS

CÎNTEC.....4
SONG.....5
DUHURILE MORŢILOR.....6
SPIRITS OF THE DEAD.....8
STEAUA SERII.....10
EVENING STAR.....11
UN VIS ÎNTR-UN VIS.....12
A DREAM WITHIN A DREAM.....13
UN VIS.....14
A DREAM.....15
„CEA MAI MÎNDRĂ ZI, CEL MAI MÎNDRU CEAS...”.....16
"THE HAPPIEST DAY".....18
LACUL - Către ***.....20
THE LAKE -- TO --.....21
SONET - Către Ştiinţă.....22
SONNET -- TO SCIENCE.....23
ROMANŢĂ.....24
ROMANCE.....25
PENTRU ***.....26
TO - -.....27
RÎULUI ***.....28
TO THE RIVER --.....29

PENTRU ***.....30
TO ---.....31
TĂRÎM DE BASM.....32
FAIRY-LAND.....34
CATRE HELEN.....36
TO HELEN.....37
ISRAFEL.....38
ISRAFEL.....41
ISRAFEL*.....43
CETATEA DIN MARE.....45
THE CITY IN THE SEA.....47
ADORMITA.....49
THE SLEEPER.....52
LENORE.....54
LENORE.....56
LENORE.....58
VALEA NEODIHNEI.....60
THE VALLEY OF UNREST.....62
COLISEUM.....63
THE COLISEUM.....66
CELEI DIN PARADIS.....68
TO ONE IN PARADISE.....70
CĂTRE F ***.....71
TO F----.....72
CĂTRE F...S S. O...D.....73

TO FRANCES S. OSGOOD.....74
BALADĂ NUPŢIALĂ.....75
BRIDAL BALLAD.....77
SONET - La Zante.....78
TO ZANTE.....79
PALATUL BÎNTUIT.....80
THE HAUNTED PALACE.....82
SONET - Tăcere.....84
SILENCE.....85
VIERMELE BIRUITOR.....86
THE CONQUEROR WORM.....88
TĂRÎM DE VIS.....90
DREAM-LAND.....93
CORBUL.....95
CORBUL.....101
THE RAVEN.....106
EULALIE - Cîntec.....110
EULALIE.....112
VALENTINE.....113
A VALENTINE.....115
CĂTRE M.L.S. (I).....116
TO MARIE LOUISE (SHEW).....117
ULALUME - O baladă.....118
ULALUME.....122
O ENIGMĂ.....125

AN ENIGMA.....126
CĂTRE ***.....127
TO –––– ––––.....128
CĂTRE HELEN.....129
TO HELEN.....132
ELDORADO.....134
ELDORADO.....135
ELDORADO.....136
PENTRU ANNIE.....137
FOR ANNIE.....141
SONET - *Mamei mele*.....145
TO MY MOTHER.....146
ANNABEL LEE.....147
ANNABEL LEE.....149
ANNABEL LEE.....151
CLOPOTELE.....153
THE BELLS.....157
IMITAŢIE.....162
IMITATION.....163
IMN LUI ARISTOGEITON ŞI HARMODIUS.....164
HYMN TO ARISTOGEITON AND HARMODIUS.....166
Notă asupra ediţiei.....167